

TINI- SOS

The International New Issues In SOcial Sciences

The

TINI- SOS

International

New

Issues

in **SO**cial **S**cience

The International New Issues in Social Sciences

International Scientific Refereed Journal since 2015

Year: 2024 Summer Volume: 12 Number: 1

ISSN: 2149-4266

eISSN: 2645-9140

The International New Issues in Social Sciences

issn: 2149-4266, e-issn: 2645- 9140 Year 2024 Summer - Volume 12, Number 1

TINI- SOS

The International New Issues In SOcial Sciences

ii

The International New Issues in Social Sciences

issn: 2149-4266, e-issn: 2645- 9140 Year 2024 Summer - Volume 12, Number 1

TINI- SOS

The International New Issues In Social Sciences (tini-SOS)

TINI- SOS

Year: 2024

Summer

Volume: 12

Number: 1

iii

Editör: Prof. Dr. Orhan Çağlayan

Index

»ACARINDEX ASOS
, indeks,

DergiPark
AKADEMİK

İletişim:

Editor: kucuktr@hotmail.com

Journal: tinissues@hotmail.com

Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tinisos>

Yayınevi: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti. İstanbul Cad.
İstanbul Çarşısı 48/48, İskitler - Ankara Tlf: 0312 341 36 67

E-Posta: uzun@uzundijital.com

The International New Issues in Social Sciences, (tini-SOS), issn: 2149-4266, e-issn: 2645-9140, Year 2024 Summer - Volume 12, Number 1

Yayın Kurulu/ EditorialBoard

Dr. Akram Karimov (Taşkent Maliye Enstitüsü/ **Özbekistan**)

Assoc. Prof. Binali MAMOEV (Yabancı Diller ve Mesleki Kariyer
Üniversitesi/ **Kırgızistan**)

Dr. Elşen Bağırzade (Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi/ **Azerbaycan**)

Dr. Öğr. Üyesi Maiya Myrzabekova (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi/
Türkiye)

Prof. Dr. Mehmetgali SARIBEKOV (Dulati Taraz Devlet Üniversitesi/
Kazakistan)

Prof. Dr. Orhan ÇAĞLAYAN (Bursa Teknik Üniversitesi/ **Türkiye**)

Doç. Dr. Ozodbek KARAMATOV (Onursal üye/ **Kazakistan**)

Dr. Tohir Malikov (Taşkent Maliye Enstitüsü/ **Özbekistan**)

Prof. Dr. Zafer AĞDELEN (Girne Amerikan Üniversitesi/ **Kuzey Kıbrıs
Türk Cumhuriyeti**)

**Tini-SOS, 2015'den bu yana yılda 2 kez yayımlanan, uluslararası, hakemli,
bilimsel bir dergidir.**

Tini-SOS is an international, peer-reviewed, scientific journal published
twice a year since 2015.

Hakem Kurulu/ Board of Referees

- Doç. Dr. Abdülkadir Kırbas (Erzurum Teknik Üniversitesi/Türkiye)
- Prof. Dr. Abdülkadir Tuna (Kastamonu Üniversitesi/Türkiye)
- Doç. Dr. Ahmet Mutlu Akyüz (Gümüşhane Üniversitesi/Türkiye)
- Doç. Dr. Ahmet Oğuz (Karabük Üniversitesi/Türkiye)
- Dr. Akram Karimov (Taşkent Maliye Enstitüsü/ Özbekistan)
- Prof. Dr. Alaattin Kızıltan (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
- Doç. Dr. Ali Konak (Karabük Üniversitesi/Türkiye)
- Prof. Dr. Atılhan Nakdiyok (Atatürk Üniversitesi/Türkiye)
- Doç. Dr. Ayhan Karakaş (Bartın Üniversitesi/ Türkiye)
- Doç. Dr. Ayberk Şeker (Bursa Teknik Üniversitesi/ Türkiye)
- Prof. Dr. Bener Güngör (Atatürk Üniversitesi/ Türkiye)
- Assoc. Prof. Binali Mamoev (Yabancı Diller ve Mesleki Kariyer Üniversitesi/Kırgızistan)
- Prof. Dr. Birdoğan Baki (Karadeniz Teknik Üniversitesi/Türkiye)
- Doç. Dr. Üyesi Bülent Yıldız (Kastamonu Üniversitesi/ Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Cüneyd İkbâl Sarıoğlu (Kocaeli Üniversitesi/ Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Culus Ganiyev (Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi/Kırgızistan)
- Prof. Dr. Dilaver Düzgün (Atatürk Üniversitesi/Türkiye)
- Dr. Elşen Bağırzade (Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi/Azerbaycan)
- Doç. Dr. Fahri Maden (Kastamonu Üniversitesi/ Türkiye)
- Doç. Dr. Faruk Dayı (Kastamonu Üniversitesi/Türkiye)
- Prof. Dr. Fatma Zehra Tan (Karabük Üniversitesi/ Türkiye)
- Prof. Dr. Fehim Bakırcı (Atatürk Üniversitesi/Türkiye)
- Dr. Gülzira Zhaxyglova (Karabük Üniversitesi/ Türkiye)
- Prof. Dr. Hayrettin Kesgingöz (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi/Türkiye)

Hakem Kurulu (Devam) / Board of Referees (Cont.)

- Prof. Dr. Hilmi Yüksel (Dokuz Eylül Üniversitesi/ Türkiye)
Doç. Dr. Hüseyin Karamelikli (Karabük Üniversitesi/ Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi İlker Kocamaz (Marmara Üniversitesi/Türkiye)
Prof. Dr. İsmail Demir (Atatürk Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. İstiklâl Yaşar Vural (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Prof. Dr. Kerem Karabulut (Atatürk Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Mahmut Tekin (Selçuk Üniversitesi/ Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Maiya Myrzabekova (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi/
Türkiye)
Prof. Dr. Mehmetgali Saribekov (Dulati Taraz Devlet
Üniversitesi/Kazakistan)
Prof. Dr. Mehmet Topal (Amasya Üniversitesi/ Türkiye)
Doç. Dr. Metin Bayrak (Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi/Kırgızistan)
Doç. Dr. M. İhsan Çubukçu (Atatürk Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Muammer Zerenler (Selçuk Üniversitesi/Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Muharrem Avcı (Kastamonu Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Muhsin Halis (Kocaeli Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Murat Nişancı (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi/ Türkiye)
Doç. Dr. Nazım Kartal (Sinop Üniversitesi/ Türkiye)
Doç. Dr. Niyazi Gümüş (Bolu İzzet Baysal Üniversitesi/Türkiye)
Prof. Dr. Orhan Çağlayan (Bursa Teknik Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Osman Demirdöğen (Atatürk Üniversitesi/ Türkiye)
Doç. Dr. Ozodbek Karamatov (Onursal Üye/ Kazakistan)
Prof. Dr. Ömer Faruk İşcan (Atatürk Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Ömer Selçuk Emsen (Atatürk Üniversitesi/Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Ömer Nasuhi Şahin (Bakırçay Üniversitesi/Türkiye)
Prof. Dr. Ramazan Erturgut (Akdeniz Üniversitesi/ Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Reza Ranjpour (TebriZ Üniversitesi/İran)
Doç. Dr. Üyesi Recep Özdirek (Kastamonu Üniversitesi/Türkiye)
Doç. Dr. Salih Memiş (Giresun Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Selami Özcan (Yalova Üniversitesi/Türkiye)

Hakem Kurulu (Devam) / Board of Referees (Cont.)

- Prof. Dr. Selami Şimşek (Gümüşhane Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Selami Yıldız (Düzce Üniversitesi/Türkiye)
Doç. Dr. Selçuk Korucuk (Giresun Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Selim Başar (Anadolu Üniversitesi/Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Selma Karabaş (Çankırı Karatekin Üniversitesi/Türkiye)
Doç. Dr. Selva STAUB (Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. Serdar Yener (Sinop Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Serkan Dilek (Kastamonu Üniversitesi/ Türkiye)
Doç. Dr. Suat Hayri Şentürk (Gümüşhane Üniversitesi/Türkiye)
Doç. Dr. Şemsettin Kırış (Kastamonu Üniversitesi/Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin Keleş (Erzincan Üniversitesi/Türkiye)
Prof. Dr. Şükrü Yapraklı (Atatürk Üniversitesi/ Türkiye)
Dr. Tohir Malikov (Taşkent Maliye Enstitüsü/ Özbekistan)
Doç. Dr. Turgut Bayramođlu (Bayburt Üniversitesi/ Türkiye)
Doç. Dr. Yahya Yeşilyurt (Kastamonu Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Yaşar Bolat (Kastamonu Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Yılmaz Fidan (Balıkesir Üniversitesi/ Türkiye)
Doç. Dr. Yasin Uzuntarla (Sağlık Bilimleri Üniversitesi/ Türkiye)
Doç. Dr. Yusuf Öcel (Düzce Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Yusuf Sürmen (Karadeniz Teknik Üniversitesi/ Türkiye)
Prof. Dr. Zafer Ağdelen (Girne Amerikan Üniversitesi/ Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti)

Derginin Yayınlanma Amacı: Tini-SOS dergisi sosyal bilimler alanında özellikle yeni olan, bir uygulamayı yeni yöntemlerle analiz eden veya farklı alanlarda uygulayan, bilimsel araştırma makalelerini literatüre taşımak, bu anlamda bilim insanlarının çalışmalarını duyurabilmek ve sonucunda bilimin gelişmesine yardımcı olmak, ülkemizin ve genel olarak dünya insanının bilgiye erişimine ve neticesinde refahına katkı sağlamaktır.

Bu yapılırken, genç araştırmacıların araştırma istekliliklerini motive etme adına, benzeri yapılmış çalışmaların, farklı uygulama alanlarındaki örneklerine ilişkin uygulamalı araştırmalar da değerlendirilecektir.

Tini-sos'un vizyonu ise; dünya genelinde saygınlığı olan bir bilimsel dergi olabilmektir.

Derginin Kapsamı

The International New Issues in Social Sciences, uluslararası bilimsel, hakemli bir dergidir.

Tini-SOS dergisi, sosyal bilimler alanında, özellikle bilimsel ölçütlere uygun şekilde yapılandırılmış alan araştırmalarına dayalı bilimsel makaleleri değerlendirmek ve uygun ölçüleri sağlayan çalışmalarını yayınlamak üzere çalışmalarını yürütmektedir.

Purpose of Publication: Tini-SOS journal is to carry scientific, research articles which are especially new in social sciences, analyze an application with new methods or apply it in different fields. In this sense, to announce the work of scientists and as a result to help the development of science, and to contribute to the welfare of our country and the people of the world in general.

While doing this, in order to motivate young researchers' willingness to research, applied research will be evaluated on examples of similar studies in different application areas.

The vision of tini-sos is to be a respected scientific journal throughout the world.

Scope of the Journal

The International New Issues in Social Sciences, is international, Scientific, peer-reviewed Journal.

Tini-SOS journal is to evaluate scientific articles in the field of social sciences, especially based on field studies structured in accordance with scientific criteria, and conducts studies to publish studies that provide appropriate measures.

Etik Kurallar: Tini-SOS dergisi, yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmış makaleleri uygun hakemlik süreçlerinden geçirerek yayımlamakta, bu süreçte etik kurallara azami riayet etmektedir. Etik kurul kararı gereken makalelerden Etik Kurul Raporu istenmektedir. Makalelerde Araştırma ve Yayın Etiğine uyulmaktadır.

Committee on Publication Ethics (COPE) standartlarına dikkat edilmektedir.

1. Çalışma tasarımı ve etik onayı: Araştırmalar iyi gerekçelendirilmeli, iyi planlanmalı,

uygun şekilde tasarlanarak etik olarak onaylanmalıdır.

2. Verilerin uygun analizi: Veriler süistimal edilmeden derlenmeli ve tahrif edilmeden analiz edilmelidir.

3. Yazarlık: Çalışmanın belli bir bölümüne belli ölçüde katkı sağlanmalıdır.

4. Çıkar çatışmaları: Daha sonra ortaya çıktığında yazarların kabul etmeyecekleri durumlar içermemelidir.

5. Akran değerlendirmesi: Editörler tarafından hakem kurulu dışında yazılı görüş sunmak üzere uzmanlar belirlenebilir.

6. Gereksiz yayın: Yayınlanmış bir yayın başka bir dilde de olsa tekrar yayınlanmaz.

7. İntihal: Bir başka yazarın eserinin tamamen veya kısmen kaynak göstermeksizin alınmasına kesinlikle rıza gösterilmez.

8. Editörlerin görevleri: Mevcut yapımızın üzerinde daha güçlü bir dergi yönetimi var etmek ve bunu sürdürülebilir kılmak temel hedefimizdir.

9. Medya ilişkileri: tini-SOS'un yerel ve ulusal medyada, özellikle sosyal medyada görünürlüğüne çaba harcanmaktadır.

10. Reklam: tini-SOS'un tanıtımı bilim camiasında yapılmaya çalışılmakta, basılan dergiler üniversite kütüphanelerine gönderilmektedir.

Ethical Rule: Tini-SOS magazine publishes articles prepared in accordance with the rules of publication ethics through appropriate refereeing processes and complies with the ethical rules in this process. Ethics Committee Report is requested from the articles as required by the ethics committee decision. Research and Publication Ethics are followed in the articles.

Committee on Publication Ethics (COPE) standards are observed.

xi

1. Study design and ethical approval: Research should be well justified, well planned,

properly designed and ethically approved.

2. Appropriate analysis of data: Data should be collected without abuse and analyzed without tampering.

3. Authorship: A certain amount of contribution should be made to a certain part of the study.

4. Conflicts of interest: It should not contain situations that authors will not accept when they occur later.

5. Peer Review: The editors may appoint experts to submit written comments outside the arbitral tribunal.

6. Redundant publication: A published publication is not republished, even in another language.

7. Plagiarism: It is strictly forbidden to take the work of another author completely or partially without referring to it.

8. Duties of the editors: Our main goal is to have a stronger magazine management on our existing structure and to make it sustainable.

9. Media relations: Efforts are made to ensure the visibility of tini-SOS in local and national media, particularly in social media.

10. Advertisement: Tini-SOS is being promoted in the scientific community, and journals are sent to university libraries.

TINI-SOS Yazı Yayın Koşulları

1. The International New Issues in Social Sciences (tini-SOS dergisi, uluslararası hakemli bir dergi olup yıllık olarak basılı ve elektronik ortamda yayınlanmaktadır (<https://dergipark.org.tr/tinisos>). Makaleler Türkçe, İngilizce veya Rusça dillerinde gönderilebilir.
2. tini-SOS dergisine gönderilen yazılar, daha önce hiçbir yerde yayımlanmamış ve yayımlanmak üzere başka bir basılı/elektronik mecraya sunulmamış olmalıdır. Böyle bir durumun tespiti halinde süreç iptal edilir. Makale sunum ücreti iade edilmez.
3. Makaleler, yazarlar tarafından dergipark üzerinden sisteme girilmelidir. Dergi editörlüğü ile makale sunum ve değerlendirme süreçlerine ilişkin tüm iletişim, mail üzerinden gerçekleştirilmelidir. Sistemde aksilik yaşanması halinde (kucuktr@hotmail.com) adresine e- posta gönderilmelidir. Telefonla bilgi verilmez.
4. tini-SOS dergisine sunulan makaleler öncelikle şekil ve içerik yönünden ön incelemeye tabi tutulmakta, uygun bulunan makaleler en az 2 hakeme sunulmaktadır.
5. tini-SOS 'a gönderilen makalelerin hakemlik sürecine girip girmeyeceği iki hafta içinde sonuçlandırılır. Ön inceleme sonucunda iade edilmesine karar verilen makalelere ait makale sunum bedeli iade edilir.
6. Yayın Kurulu tarafından incelenen makalelere uygun bulunduğu takdirde hakem/ler tayin edilmektedir. Hakem/ler'den gelen raporlar doğrultusunda, makalenin yayınlanmasına, rapor çerçevesinde yazar/lar'dan düzeltme, ek bilgi ve kısaltma istenmesine veya yayınlanmamasına karar verilmekte ve bu karar yazar/lar'a bildirilmektedir.
7. Gönderilen yazılar 1 satır aralıklı, paragraf aralığı önce 0 nk sonra 6 nk, tablo ve şekillerle birlikte en çok 25 sayfa, A4 veya A5 olmayıp özel boyut 16x24 cm sayfası boyutunda, üstten ve alttan 3 cm., soldan ve sağdan 2 cm. boşluk olmalıdır. Yazı 10 puntoda, özet 9 punto ve Palatino Linotype, sola yaslı, Türkçe font kullanılarak hazırlanmalıdır. Şekil şartlarına veya dergi içeriğine uymayan yazılar ön inceleme sonrasında tini-SOS Dergisince hakemlere gönderilmeden yazar/lar'a iade edilir.
8. TINI'ya gönderilen makalelerin şekil, grafik ve tabloların derginin belirttiği formata uygun olması gereklidir. Dipnotlar, grafikler ve tablolar

olabildiğince atıf yapılan sayfada veya hemen devamında yer almalıdır. Metne konan tablolar yazılım programı çıktısı olarak konmamalı, sonuçları yazar/lar kendileri tablo haline getirmelidir. Grafik, şekil ve tablolar dergi yazım boyutunda olmalıdır.

9. Tablo ve makale isimleri üstte, şekil ve grafik isimleri altta yer almalıdır. Yazı büyüklüğü ve girintiler yazım kuralları ile aynıdır. Şekil 1. veya Tablo 1: biçimi kullanılabilir.

10. Gönderilen bütün makalelerin başında, Türkçe başlık, Türkçe özet, İngilizce başlık, İngilizce özet yer almalıdır. Özet kısımları 120-150 kelime arasında olmalıdır. Özetlerde; amaç, kapsam, yöntem, bulgular ve sonuç bilgilerinin yer almasına özen gösterilmelidir. Özet kısımlarının altında anahtar kelimeler (keywords) İngilizce ve Türkçe olarak yazılmalıdır. Özetlerde kısaltma kullanılmamalıdır.

11. tini-SOS'a gönderilecek makaleler, yazar isimli ve isimsiz olmak üzere iki word dosyası biçiminde dergipark sistemine yüklenmelidir. Aynı sayfaya telif hakkı formuyla birlikte İntihal Raporu (en fazla %20) ve gerekiyorsa Etik Kurulu Raporu eklenmelidir.

12. Yazar isimleri makale başlığının hemen altında yer almalı, kariyer, kurum, adres ve mail bilgileri dipnotta bu sırayla verilmelidir.

13. Gönderilen makalelerde mutlaka, iki rakamlı düzeyde (örneğin; Q11) en az bir, en fazla üç adet jel (journal of economic literature) sınıflaması yapılmalıdır. Makalenin konu başlığına göre seçilmesi gereken jel sınıflamaları için http://www.aeaweb.org/journal/jel_class_system.html adresinden yararlanılabilir.

14. Tüm yazılar; Amerikan Psikologlar Birliği (American Psychological Association, APA) tarafından yayınlanan "The publication manual of the American Psychological Association (5th edition), 2001" isimli kaynakta belirtilen yazım ilkelerine uygun olarak yazılmalıdır. Bu kaynak genelde üniversite kütüphanelerinde kolaylıkla bulunabilen bir materyaldir ve yazım kuralları ile ilgili çok sayıda örnek bulunmaktadır.

15. Makalelerde Türk Dil Kurumu'nun (TDK yazım kılavuzu ve yazım kuralları örnek alınmalıdır. Detaylı bilgi için TDK'nun web sayfasına bakınız: www.tdk.gov.tr . Yabancı sözcükler yerine olabildiğince Türkçe sözlükler kullanılmalıdır. Türkçe'de alışılmamış sözcükler kullanılırken ilk geçtiği yerde yabancı dildeki karşılığı parantez içinde verilebilir.

16. Metinde kaynaklara atıfta bulunurken isim (tarih) biçimine, kaynak gösterirken (isim, tarih: sayfa no) (Küçük, 2015: 327) biçimine uyulmalıdır. Birden fazla esere atıfta bulunuluyorsa aynı parantez içinde virgülle ayırmak suretiyle bütün kaynaklar peş peşe yazılmalıdır. Ayna yazarın aynı yıldaki ikinci ve üçüncü eseri için (2010a) ve (2010b) biçiminde harfler konmalıdır. Birden fazla yazarlı atıflarda eğer iki yazar varsa iki yazarın soy isimleri birlikte yazılmalı (Demir ve Soylu, 2015: 45), üç ve daha fazla yazarlı atıflarda ise (Efe vd., 2015: 43) biçiminde gösterim esas olmalıdır.

17. Ayrıca makalenin sonunda Soyisim, isim, tarih, Çalışma Adı, Yayınlandığı Eser ve Yer Bilgilerinin bu sırayla yer aldığı bir **Kaynakça** hazırlanmalıdır.

Çağlayan, Orhan (2023) Lojistik İlkeleri, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Demirdöğen, Osman ve Küçük, Orhan (2014), **Üretim İşlem Yönetimi**, 3. Baskı, Ankara: Detay Yayınevi.

Pervaiz, Ahmed K. and Mohammed Rafiq, (1998), "Integrated Benchmarking: A Holistic Examination of Select Techniques For Benchmarking Analysis", Benchmarking For Quality Management & Technology, MCB University Press, Vol: 5, No. 3, ss. 201-225.

Fidan, Yılmaz ve diğerleri (2009), **Sorulu Cevaplı Temel Dini Bilgiler**, İstanbul: Mart Matbaacılık Yayınları.

Schellhase, R. and others (2000), "Customer Satisfaction in Business-to-Business Marketing: The Case of Retail Organizations and Their Suppliers", Journal of Business & Industrial Marketing, 15, 2/3.

Bayram, Güngör ve Şentürk, Suat Hayri (2003), "Hazar Enerji Kaynakları ve Bölge Ekonomileri Açısından Önemi", **Yakın Dönem Güç Mücadeleleri Işığında Orta Asya Gerçeği**, (67-90), Ankara: Gündoğan Yayınları. (Kitapta bölüm)

Karancı, Ahmet (Ed.) (1997), **Farklılıkla Yaşamak Aile ve Toplumun Farklı Gereksinimleri Olan Bireylerle Birlikteliği**, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Müellif: Saîd b. Ali el-Kahtânî (2009), **Kitap ve Sünnet'ten Şifa Duaları** (Çev.: M. Rahmi Telkenaroğlu), Tercüme ve Tahric Çalışması, Konya: Hüner Yayınları.

Türkiye İstatistik Kurumu (1996), **Küçük Ölçekli İmalat Sanayi İstatistikleri**, Ankara: TÜİK Matbaası.

- Dumlu, Emrullah, (2010), "İslam'ın İlk Dönemlerindeki Uygulamalar Ekseninde Kamusal Bir Gelir Olarak Zekât", **Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 33, 91- 116.
- Şimşek, Selami (2005), "Keşanlı Süleyman Zâfi ve XVIII. Asırda Celvetîlik", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güllüpunar, Hasan (2010), "Halkla İlişkiler Sosyal Sorumluluk İlkesi: Kamu Kuruluşları Yaklaşımı Bakımından Konya Büyükşehir Belediyesi Örnekleri", **Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi**, 1(1), <http://sbedergi.gumushane.edu.tr/sayi1ocakk.html>, (12.12.2011).
- Yayla, Yıldızhan (1991), "Anayasa" **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi** içinde, 3, (164-194), İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2011), **T.C. Resmi Gazete**, 6111, 25 Şubat 2011.
- Kılıç, Adem - Şafak, Burhan Asaf (Yapımcı), Kılıç, Adem (Yönetmen) (2011), **Sümela'nın Şifresi Temel**, Türkiye: Üçgen Yapım Evi.
18. Makale sunum bedeli 2024 yılı için 500 TL olup makalenin dergiye gönderildiği anda hesaba aktarılması gerekmektedir. TINI'ya gönderilen ve hakemlik sürecine giren makalelerin sunum ücreti, makale yayımlansın- yayımlanmasın iade edilmez.
19. Makalelerde dile getirilen düşüncelerden yazarları sorumludur.
20. Dergide yayımlanması kabul edilen ve yayımlanan yazıların yazılı ve elektronik ortamda tüm yayın hakları TINI'ya aittir. Sadece kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
21. Tini-SOS dergisinin basılan her sayısı o ilde hizmet veren yerel kütüphane aracılığıyla Kültür ve Turizm Bakanlığına sunulmakta ve dönüşümlü olarak üniversite kütüphanelerine gönderilmektedir.

TINI-SOS Editorial Terms

1. The International Journal of New Issues in Social Sciences (tini) is an international referee journal published in print and electronic media annually published (<https://dergipark.org.tr/tinisos>). Articles can be sent in Turkish, English and Russian.
2. Articles submitted to timbre magazine should not have been published anywhere before and submitted to any other printed/electronic media for publication. If such a situation is determined, the process is cancelled. Article presentation fee is non-refundable.
3. Articles must be entered into the system by the authors through Dergipark. All communication regarding the journal editorial and article submission and evaluation processes should be done via e-mail. In case of any problems in the system, an e-mail should be sent to (tinissues@hotmail.com or kucuktr@hotmail.com). No information is given over the phone.
4. Articles submitted to tini journal are subject to preliminary review primarily in terms of shape and content, and articles found appropriate are presented to at least 2 referees.
5. It is concluded within two weeks whether the articles submitted to Tini will enter the refereeing process. As a result of the preliminary examination, the price of the article presentation for the articles decided to be returned is returned.
6. If the articles reviewed by the editorial board are found to be appropriate, the referee/s are appointed. In accordance with the reports from the referee/s, it is decided that the article will be published, the author/s will be asked for correction, additional information and shortening within the framework of the report or it will not be published and this decision will be notified to the author/s.
7. 1 line spacing, paragraph spacing before 0 nk after 6 nk, tables and shapes with up to 25 pages, A4 or A5 not special size 16x24 cm page size, 3 cm from the top and bottom, from left and from the right 2 cm. there should be space. Writing 10 Punto, abstract 9,5 Punto Palatino Linotype, left-leaning, should be prepared using Turkish font. Articles that do not comply with the terms of the form or the content of the Journal are returned to the authors/s without being sent to the referees by Tini Journal after the preliminary

examination.

8. The figures, graphics, and tables of the articles submitted to tin are required to conform to the format specified by the journal. Footnotes, charts and tables should be included on the cited page as much as possible or immediately afterwards. The tables that are put into the text should not be put as software program output, the authors should make the results themselves into tables. Graphics, shapes and tables should be the size of the journal spelling.

xvii

9. Table and Article names should be placed at the top, shape and graphic names should be placed at the bottom. Writing size and indentations are the same as spelling rules. Figure 1. or Table 1: format can be used.

10. At the beginning of all the articles submitted, Turkish title, Turkish abstract, English title, English abstract should be included. The summary parts should be between 120-150 words. In the summaries, care should be taken to include objective, scope, method, findings and conclusion information. Keywords should be written in English/Russian and Turkish below the summary sections. Abbreviations should not be used in abstracts.

11. The articles to be sent to tini-SOS should be uploaded to the Dergipark system in two word files, with the author's name and without the author's name. Plagiarism Report (maximum 20%) and, if necessary, Ethics Committee Report should be attached to the same page with the copyright form.

12. The names of the authors should be placed immediately below the title of the article and the career, institution, address and mail information should be given in this order in the footnote.

13. Articles submitted must be classified at least one (e.g., Q11) and up to three (journal of economic literature) at a two-figure level. For gel classifications to be selected according to the topic of the article

http://www.aeaweb.org/journal/jel_class_system.html available at.

14. All articles must be written in accordance with the writing principles stated in the source "The publication manual of the American Psychological Association (5th edition), 2001", published by the American Psychological Association (APA). This resource is generally readily available in university libraries, and there are numerous examples of spelling rules.

15. In the articles, the Turkish language institution (TDK spelling guide and spelling rules should be taken as an example. For more information, see TDK's Web page: www.tdk.gov.tr . Instead of foreign words, Turkish dictionaries should be used as much as possible. When using unconventional words in Turkish, its equivalent in foreign language can be given in parentheses where it first appears.

16. The name (date) format should be followed when referring to sources in the text, and the format should be followed when referring to sources (name, date: Page no) (Küçük, 2015: 327). If more than one work is referred to, all resources must be written one after the other, separated by commas in the same parenthesis. For the Mirror author's second and Third work in the same year, letters must be put in the form (2010a) and (2010b). In references with more than one author, If there are two authors, the genealogical names of the two authors should be co-authored (iron and Noble, 2015: 45), while in references with three and more authors (Efe et al., 2015: 43) in the format notation should be essential.

17. In addition, at the end of the article, A Bibliography should be prepared in which the surname, name, date, working name, published work and place information are included in this order.

Çağlayan, Orhan (2023) *Lojistik İlkeleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Demirdöğen, Osman ve Küçük, Orhan (2014), **Üretim İşlem Yönetimi**, 3. Baskı, Ankara: Detay Yayınevi.

Pervaiz, Ahmed K. and Mohammed Rafiq, (1998), "Integrated Benchmarking: A Holistic Examination of Select Techniques For Benchmarking Analysis", *Benchmarking For Quality Management & Technology*, MCB University Press, Vol: 5, No. 3, ss. 201-225.

Fidan, Yılmaz ve diğerleri (2009), **Sorulu Cevaplı Temel Dini Bilgiler**, İstanbul: Mart Matbaacılık Yayınları.

Bayram, Güngör ve Şentürk, Suat Hayri (2003), "Hazar Enerji Kaynakları ve Bölge Ekonomileri Açısından Önemi", **Yakın Dönem Güç Mücadeleleri İşığında Orta Asya Gerçeği**, (67-90), Ankara: Gündoğan Yayınları. (Kitapta bölüm)

Karancı, Ahmet (Ed.) (1997), **Farklılıkla Yaşamak Aile ve Toplumun Farklı Gereksinimleri Olan Bireylerle Birlikteliği**, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Müellif: Saîd b. Ali el-Kahtânî (2009), **Kitap ve Sünnet'ten Şifa Duaları** (Çev.: M. Rahmi Telkenaroğlu), Tercüme ve Tahrir Çalışması, Konya: Hüner Yayınları.

Türkiye İstatistik Kurumu (1996), **Küçük Ölçekli İmalat Sanayi İstatistikleri**, Ankara: TÜİK Matbaası.

Dumlu, Emrullah, (2010), "İslam'ın İlk Dönemlerindeki Uygulamalar Ekseninde Kamusal Bir Gelir Olarak Zekât", **Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 33, 91- 116.

xix

Schellhase, R. and others (2000), "Customer Satisfaction in Business-to-Business Marketing: The Case of Retail Organizations and Their Suppliers", *Journal of Business & Industrial Marketing*, 15, 2/3.

Şimşek, Selami (2005), "Keşanlı Süleyman Zâfi ve XVIII. Asırda Celvetîlik", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güllüpunar, Hasan (2010), "Halkla İlişkiler Sosyal Sorumluluk İlkesi: Kamu Kuruluşları Yaklaşımı Bakımından Konya Büyükşehir Belediyesi Örnekleri", **Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi**, 1(1), <http://sbedergi.gumushane.edu.tr/sayi1ocakk.html>, (12.12.2011).

Yayla, Yıldızhan (1991), "Anayasa" **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi** içinde, 3, (164-194), İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2011), **T.C. Resmî Gazete**, 6111, 25 Şubat 2011.

Kılıç, Adem - Şafak, Burhan Asaf (Yapımcı), Kılıç, Adem (Yönetmen) (2011), **Sümela'nın Şifresi Temel**, Türkiye: Üçgen Yapım Evi.

18. The article presentation cost is TL 500 for the year 2024 and should be taken into account as soon as the article is sent to the journal. The presentation fee of the articles submitted to Timi and submitted to the refereeing process shall not be refunded until the article has been published.

19. It's authors are responsible for the thoughts expressed in the articles.

20. All publication rights in written and electronic media of the articles that are accepted to be published in the journal belong to Tini. The source can be cited only by showing.

21. Each printed issue of Tini journal is presented to the Ministry of Culture and Tourism through the local library serving that province and is alternately sent to university libraries.

CONTENTS

Year: 2024

Summer

Volume: 12

Number: 1

xxi

Articles and Authors/Makaleler ve YazarlarPages/Sayfalar

<i>Leyla Huseinpour (Araştırma makalesi)</i> Tedarikçi Performans Faktörlerinin Önem Düzeyinin Belirlenmesi: Kastamonu İli Örneği (Determining the Importance Level of Supplier Performance Factors: Kastamonu Province Example)	1-30
<i>Abdulwahab Sahiri Laga (Araştırma makalesi)</i> The Relationship Among Activity Based Costing, Unlimited Improvement and Performance: A Study in Libya (Faaliyet Tabanlı Maliyetleme ile Sınırsız İyileşme ve Performans İlişkisi: Libya'da Bir Araştırma)	31-50

TINI- SOS

The International New Issues In Social Sciences (tini-SOS)

TINI- SOS

CONTENTS

Year: 2024

Summer

Volume: 12

Number: 1

xxii

Articles and Authors/Makaleler ve Yazarlar

Pages/Sayfalar

Giesiddin Nurov (<i>Araştırma makalesi</i>) Kentsel Lojistik ve Lojistik Köy İlişkisi: Bir Alan Araştırması (Urban Logistics and Logistics Village Relation: A Field Research)	51-72
--	-------

TINI- SOS

The International New Issues In Social Sciences

**Tedarikçi Performans Faktörlerinin Önem Düzeyinin Belirlenmesi:
Kastamonu İli Örneği**

Leyla Huseinpour

Kastamonu University Business Department PhD.

leylahosseinpour32@gmail.com

Orcid: 0000-0002-5513-1708

Year: 2024 Summer

Number: 12

Volume: 1

pp: 1-30

Makalenin Geliş Tarihi: 02/01/2020

Kabul Tarihi: 08/07/2024

Makalenin Türü: Araştırma makalesi

<https://zenodo.org/records/12683566>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş, telif devir belgesi ve intihal içermediğine ilişkin rapor ve gerekliyse Etik Kurulu Raporu sisteme yüklenmiştir. / This article was reviewed by at least two referees, a copyright transfer document and a report indicating that it does not contain plagiarism and, if necessary, the Ethics Committee Report were uploaded to the system.

“Tedarikçi Performans Faktörlerinin Önem Düzeyinin Belirlenmesi: Kastamonu İli Örneği”, Leyla Hosseinpour, ss. 1- 30.

Tedarikçi Performans Faktörlerinin Önem Düzeyinin Belirlenmesi: Kastamonu İli Örneği

Leyla Hosseinpour

Öz

Çalışmanın amacı, KOBİ ölçeğinde yeme içme sektöründe yer alan işletmelere uygulanacak araştırma ile tedarikçi performansı faktörlerinin önem düzeyini belirlemektir. Bu amaçla Kastamonu ilinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin Küçük (2007, 2020) tarafından belirlenmiş olan tedarikçi performansı faktörleri hakkındaki görüşleri alınmış önem düzeyleri belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda, tedarikçi performans faktörlerinden fiyat ve taşıma maliyetlerinin öne çıktığı görülmüştür. Bu çalışma sonucunda tedarikçilerin ilgili faktörleri değerlendirmesi ve performanslarını güçlendirmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelime: KOBİ, Yeme İçme Sektörü, Tedarikçi Performansı, İşletme Performansı.

JEL Kodu: M11

2

Determining the Importance Level of Supplier Performance Factors: Kastamonu Province Example

Abstract

The aim of the study is to determine the importance level of supplier performance factors through research to be applied to businesses in the food and beverage sector at the SME scale. For this purpose, the opinions of SMEs operating in Kastamonu province about the supplier performance factors determined by Küçük (2007, 2020) were taken and their importance levels were determined.

As a result of the research, it was seen that price and transportation costs came to the fore among supplier performance factors. As a result of this study, suppliers

The International New Issues in Social Sciences (tini-SOS), issn: 2149-4266, e-issn: 2645-9140, Year 2024 Summer – Volume 12, Number 1

are expected to evaluate the relevant factors and strengthen their performance.

KeyWord: SME, Refreshments Sector, Supplier Performance, Business Performance.

JEL Code: M11

1. Giriş

Organizasyonlar içindeki performans değerlendirmesine ilişkin anlayış ve metodolojiler zaman içinde sürekli ve dinamik bir evrim geçirmiştir. Bu süreçte, yeni performans kavramlarının gün ışığına çıktığı ve önemli değişimlere maruz kaldığı görülmektedir. Esasen, bu ilerleme ağırlıklı olarak maliyet minimizasyonuna, üretim çıktısını en üst düzeye çıkarmaya ve önemli karlar elde etmeye odaklanan geleneksel yönetim stratejileriyle uyumludur. Bu değişim öncelikle mevcut rekabet ortamına dayanmaktadır. Müşteri ve çalışan memnuniyeti, kalite güvencesi, yenilik ve diğer çeşitli performans ölçümleri gibi faktörlere öncelik verme yönünde bir kaymaya yol açmaktadır. (Akal, 1998:5).

Küresel ölçekte sınırların giderek daha fazla önemsiz hale geldiği küreselleşmiş ortamda, işletmeler artık müşterilerinin gereksinimlerini ve tercihlerini hızla ele alarak fazla sayıda uluslararası ve yerli rakip arasında gelişme fırsatına sahiptirler. Müşterilerin istek ve ihtiyaçlarına ek olarak, şirket faaliyetlerini etkin ve düşük maliyetle yürütmek ve faaliyetlerini birlikte çalışan şirketlerle uyumlu olarak yürütmek önemlidir. (Tezsürücü, Sofiyaloğlu, 2015: 114).

Tedarikçiler, tedarik zincirindeki en önemli unsurlardan biri olarak kabul edilir. Tedarikçileri ile uyumlu bir şekilde faaliyet gösteren işletmeler, rakiplerine karşı tedarik maliyetlerini düşürme, istenilen zamanda istenilen özellikleri sağlama ve lojistik maliyetlerini düşürme konusunda üstünlüğe sahiptir. Bu doğrultuda tedarik zinciri yönetimi süreçlerinde tedarikçi ilişkileri yönetimi önem kazanmıştır. Tedarikçi ilişkileri yönetimi, bir işletmenin tedarikçi ağı ile bağlantıları stratejik olarak ne şekilde kurduğu ve geliştirdiği ile ilgili temel çerçeve görevi sunan bir süreçtir (Tezsürücü, Sofiyaloğlu, 2015: 115).

Tedarikçi ilişkileri yönetimi, bir işletmenin tedarikçi ağı ile ilişkileri stratejik olarak formüle ettiği ve beslediği yapılandırılmış bir yaklaşımı kapsayan çok önemli bir organizasyonel süreçtir. Bu süreç, işletmeyi çeşitli tedarikçilerle

etkili bir şekilde kurma, geliştirme ve sürdürme konusunda rehberlik eden ve böylece sürekli gelişen pazarda operasyonel verimlilik ve sürdürülebilir başarı sağlayan temel bir çerçeve görevi görür.

Değişen çevre ve artan rekabet koşullarına uyum sağlamak için işletmeler performans göstergelerini yeniden göz önüne almaktadırlar. Bu bakımdan satın alma süreci tüm işletmeler için büyük öneme sahiptir. Hedeflerine varmak isteyen her işletme, verimli bir şekilde tedarik sürecini yönetmelidir. Turban (1998)'e göre tedarik yönetimi; toplam maliyeti en aza indirmek amacıyla tedarikçi ile ana sanayi arasında yapılan işin toplamıdır.

2. Literatür Taraması

Performans, birimler veya bireyler için ayrı ayrı değerlendirilebilen ve farklı amaçlar için kullanılabilen bir kavramdır. Bir işletmeyi etkileme kapasitesi, diğer farklı durumları ifade etmek için kullandığı güç, dayanıklılık ve performans genellikle belirli bir seviyeye yakın sonuçların ne ölçüde elde edildiğinin bir göstergesi şeklinde ifade edilebilir. İş performansı, iş göstergelerinin amaçlarına, sektör ortalamasına veya önceden tanımlanmış oran veya değerlere nesnel olarak ulaşma derecesine ilişkin veriler sağlar (Küçük, 2023b: 272).

Performans kavramı, belirli bir amaç, görev veya işlevin performansdır veya gerçekleşmesiyle ilişkilidir. Performans, genel amaçlı ve planlı bir faaliyettir. Çeşitli faktörlerin ve koşulların bir sonucu olarak, yukarıda bahsedilen kavram, nitelik ve nicelik açısından özelliklerin oluşturulmasında ve tanımlanmasında çok önemli bir rol oynamaktadır (Akal, 1992: 1). Organizasyonlar içindeki performans değerlendirmesi, yönetsel kontrol fonksiyonunun çok önemli bir yönünü temsil etmektedir. Yönetimde kontrol fonksiyonu, ölçülen hedeflerle elde edilen performansı karşılaştırmak, nedenlerini inceleyerek farklılıkların giderilmesini amaçlamaktadır (Sipahi, 2005: 23).

Performans kavramı, belirli bir amaç, görev veya işlevin yerine getirilmesi veya gerçekleştirilmesi ile ilgilidir. Genel olarak performans, planlanmış bir faaliyet sonucunda ne elde edileceğini nitel veya nicel olarak belirleyen bir kavramdır. İşletmelerin performansının ölçülmesi, içsel kontrolsüzlüğü ve yönetilebilirliği nedeniyle iş ortamında rekabeti teşvik etmede önemli bir öneme sahiptir. İş performansı nesnel ve öznel olarak ölçülebilir. Kriterleriniz itibar veya niceliksel karlılık olabilir. Bu nitel veya nicel ölçütler

nesneldir veya öznel ölçümlerle ölçülür (Küçükkancabaş, Akyol ve Ataman, 2006: 134). Nesnel performans ölçümünde ROA olarak muhasebe tabanlı PD / DD gibi kriterler ve piyasa kriterleri kullanılabilir (Yıldız, 2011: 12).

İşletme Performansının Kavramı ve Boyutları

Performans sözlükte başarı ve güç ile istenen sonuca ulaşma yeteneği olarak belirtilmektedir (Dictionnaire, 1993: 1905). İşletmeyi hedeflerine ulaştıran planlanmış bir faaliyetin çıktısının nicel ve nitel tanımına performans denir. Başka bir deyişle, bunlar belirli bir sürenin sonucu olarak işletmenin çıktıları veya sonuçlarıdır (Öztek, 2005: 19). İş performansı, belirli bir zaman dilimi içinde üretilen çıktılara veya sonuçlara dayalı olarak iş hedeflerine veya görevlerine ne ölçüde ulaşıldığı olarak tanımlanabilir (Turunç, 2006: 131).

Sanayi devriminden yakın tarihe kadar, performans boyutları hakkında konuştuğumuzda akla gelen kavramlar yalnızca maliyet ve kârıdır. Daha sonra, maliyet-kar-verimlilik üçgeninde performans boyutları dikkate alınmıştır (Akal, 2000: 15). Bu zamanda, yönetim çalışmalarında ünlü bilim adamı Drucker, performansın temelde iki kritik boyuttan oluştuğunu ve bunların verimlilik ve verimlilik olduğunu savundu (Bartol ve Martin, 1991: 20). Önümüzdeki dönemlerde bu boyutlardan yararlanarak, kalite, yenilik ve çalışma hayatının kalitesi gibi yeni boyutlar dahil edilmiş ve performans kavramı çok daha geniş bir şekilde tartışılmaya başlanmıştır (Mistepe, 1998: 17). Ancak bugün, sınıflandırmaya çalışanların davranışları statü, ürün liderliği ve kamu sorumluluğu daha yeni boyutlara katılmıştır (Akal, 2000: 15).

İşletme literatüründe genel kabul görmüş sınıflandırmaya göre performans kavramı yedi ana performans boyutuyla incelenir. Bu boyutlar aktivite, verim ve girdilerin kullanımı, verimlilik, kalite, inovasyon, çalışma yaşam kalitesi, kârlılık ve bütçeye uygunluk şeklindedir (Akal, 2000: 15).

Tedarikçi Performansı ve Aşamaları

Çağlayan (2023a) Tedarik zincirinin doğru sonuçlar vermesi tedarikçi performansı ile ilişkili olduğunu, bu bakımdan tedarikçilerin belli performans ölçülerine göre belirlenmesinin önemli olduğunu ifade etmektedir.

Firmaların satın alma bölümlerinde en büyük önem taşıyan birincil

amaç; gerekli olduğunda, doğru miktarda, istenen kalite seviyesinde ve mümkün olan en rekabetçi fiyat noktasında, uygun kaynaklardan temin edilen gerekli malzemelerin sağlamaktır. Bu çok yönlü gereksinimlerin etkili ve verimli bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak için tedarikçi seçimi ve değerlendirme prosedürlerine titiz bir yaklaşım gerektirir (Dağdeviren vd., 2005: 115). Uygun tedarikçileri seçme süreci, tedarik zinciri yönetiminin önemli bir bileşeni olan satın alma departmanlarında temel bir sorumluluk haline gelmiştir. Bunun nedeni, öncelikle kalite ve güvenilirliği içeren bir tedarikçiyle işbirliği yapmanın, alıcı tarafında maliyet azaltma hedeflerine ulaşmak için kritik bir belirleyici görevi görmesidir (Sönmez, 2006: 4-5).

Tedarikçi seçim süreci dört aşamadan oluşur: tedarikçi seçiminin amacını belirleme, kriterleri belirleme, uygun olan tedarikçilerin değerlendirilmesi ve seçimin yapılması dört aşamadan oluşup (Taşkın vd. 2004), tedarikçi tercihinde farklı yöntemlerden faydalanılmaktadır. Tedarikçileri seçmek için kullanılan yöntemlerden biri kalıp tanıma sistemidir. Örüntü tanımayı kullanmak, verilerin hem bilgisayarlar hem de insanlar tarafından anlaşılabilir bir şekilde incelenmesini ve yorumlanmasını içerir ve daha küçük öğelerin veya kalıpların sentezi yoluyla eşdeğer anlamı iletmeyi amaçlar (Cedimoğlu ve Tunacan, 2004).

Tedarikçi seçiminde kullanılan bir başka teknik, bilgisayar destekli karar vermeyi içerir. Bu çerçevede süreç, karar ikileminin bilgisayarlı algoritmalar aracılığıyla modellenmesini, çözülmesini ve değerlendirilmesini gerektirir. Bu algoritmalar karar verme metodolojilerinde kullanılır ve bu programlar karar vericilerin veya karar vericilerin karar problemini modellemek, yerleşik modeli çözmek ve sonuçları analiz etmek ve yorumlamak için kullanılır. Bu paket programlar; Oyun Teorisi ve türevleri, Karar ağaçları, Analitik Hiyerarşi Yöntemi, Bayesian Ağ Yapıları, çeşitli karar analiz yöntemlerini kullanabilir ve böylece karar vericinin, sorunu çözerek karara varma kararı alması gerekir. Bu algoritmaların çoğu, kullanıcılara karmaşık yardım, bilgi arayüzleri ve bileşenler sağlayarak, karar verme ilkelerine aşinalıklarına bakılmaksızın, kullanıcıların karar verme sorunlarını etkili bir şekilde ele almalarını sağlar. Bu programlara örnek olarak; Crystal Ball, Criterium Decision Plus Aspen MIMI vb. kanıtlanabilir (Öz ve Baykoç, 2004: 276). Farklı ürün gruplarında tedarikçi seçimi şeklinde yer alan bu seçimde, ürün grupları oluşturulmakta ve bunlara yönelik kriter ağırlıklar, Analitik

Hiyerarşi Yöntemi'nden (AHY) yararlanılarak belirlenmektedir. Amaçlanan satın alma işleminin özelliklerini inceleyerek, tedarikçinin seçimi ürün kategorisinin önemine dayanabilir (Şahin vd. 2004).

Tedarikçi seçiminde kullanılan yöntemler, bütünüyle ele alındığında üç ana kategoride sınıflandırılabilir: olasılık, optimizasyon ve eliminasyon yöntemleri gibi üç ana bölümde gruplandırılabilir (Ding vd., 2003: 1261-1262). Tedarikçi seçiminde yararlanılan yöntemlerin bir gruplandırması Tablo 1'de verilmiştir (Sönmez, 2006: 33):

Tablo 1: Tedarikçi Seçiminde Yararlanılan Karar Verme Yöntemleri

Kategori	Yöntem
Uzman Sistemler & Yapay Zeka	Bayesyen Ağlar
	Olay Tabanlı Çıkarılma
	Sinir Ağları
Matematik Programlama	Doğrusal Programlama
	Doğrusal Olmayan Programlama
	Tamsayı Programlama
	Toplam Maliyet Odaklı Teknikler
	Karmaşık Tamsayı Programlama
	Veri Zarflama
	Hedef Programlama
Heuristik	
MCDM	Doğrusal Ağırlık Noktası
	Sıralama Yöntemleri
	Analitik Hiyerarşi Yöntemi
	MAUT
	Kategorilendirme Metodu
	Yargılayıcı yapısal Modelleme
	Yargılamalı Modelleme

	Bulanık Kümeler
Çok Değişkenli İstatistiksel Analiz	Temel Anahtar Analizi
	Yapısal Eşitlik Modeli
	Güven Aralığı Yaklaşımı
	Faktör Analizi
Diğer Karar Verme Araçları	Grup Kararı (Verme)
	Çoklu Metot

Tedarikçi seçiminde tercih edilen yöntemlerin bazı avantajları ve dezavantajları vardır. Bu nedenle bir yöntem karışımı tercih edilebilir. Tablo 2, halihazırdaki seçim yöntemlerinin avantajlarını ve dezavantajlarını özetlemektedir (Ding vd., 2003: 1261-1262).

Tablo 2: Tedarikçi Seçme Yöntemlerinin Avantaj ve Dezavantajları

Yöntem	Avantajlar	Dezavantajlar		
Seçim/Eliminasyon	* Hızlıdır. * Kullanımı bakımından kolaydır. * Subjektif kriterleri ilave edilebilir.	* Modelde sınırlama yapılabilmesi mümkün değildir. * Son seçim, bütün kriterlerin toplam performansı ile yapılamaz.		
Optimizasyon	Sınırlama	Çoklu Kriter	* Öznel, tarafsız bütün kriterler dahil edilmektedir. * Kullanımı bakımından kolaydır.	* İnsan fikirlerine bağlıdır. * Modele sınırlama yapılabilmesi mümkün değildir.
		Maliyet Odaklı	* Tarafsız metottur.	* Öznel kriterler dahil edilmez.
	Sınırlama	Tekli Kriter	* Optimal bir çözüm sunmaktadır. * Pek çok tür zorlama ihtimali bulunmaktadır.	* Öznel kriterler hesaba katılmaz. * Kapalıdır.

	lı	Çoklu Kriter	* Pek çok çeşit zorlama ihtimali vardır. * Optimal bir çözümden daha fazlasını gösterir.	* Değerlendirme yapmak, yönetim için açık değildir. * Öznel kriterleri hesaba katmak zordur.
Olasılıklı			* Tedarikçilerin belirsiz davranışlarını değerlendirir.	* Optimal çözümleme yapmaz. * Analizi zordur. * Modele sınırlama dahil edilmesi mümkün değildir.

Tablo 3.'de Küçük (2007 ve 2020) Tedarikçi Seçiminde yararlanılabilecek performans ölçüleri verilmiştir.

Tablo 3. Tedarikçi Performans Faktörleri

Tedarikçi Performans Faktörleri
1. Tedarikçiden alınan ürünlerin fiyatı uygundur.
2. Taşıma maliyeti uygundur.
3. Ürün kalitesi uygundur.
4. Hatasız ürün miktarı uygundur.
5. Tedarikçinin kaliteyi geliştirme çabası yeterli düzeydedir.
6. Teslimat zamanına uyma düzeyi yeterlidir.
7. Talep değişimine cevap verme düzeyi uygundur.
8. İletişim kurmanın kolaylığı yeterlidir.
9. Tedarikçinin finansal yapısı uygundur.
10. Müşterilerin tedarikçiye bakış açısı olumludur.
11. Üretim yeteneği ve kapasitesi yeterlidir.
12. Coğrafi yakınlık durumu uygundur.
13. Tedarikçinin sorumluluk alma düzeyi yeterlidir.

14. Anlaşmazlıkları çözümüleme düzeyi yeterlidir.
15. Teslimat miktarına uyma düzeyi yeterlidir.
16. Tedarikçinin ürünleri ambalajlı teslim biçimi yeterlidir.
17. Tedarikçinin teknolojik düzeyi yeterlidir.
18. Ürün bulunabilirliği uygundur./kabul edilebilir düzeydedir.
19. Hız uygundur/piyasa koşullarına göre kabul edilebilir düzeydedir.
20. Faturalandırma hataları uygun seviyededir./kabul edilebilir düzeydedir.

Tablo 3.'den görüleceği üzere tedarikçi faktörleri fiyattan teslimata, müşteri bakış açısından faturalandırmaya kadar farklı ölçüleri içermektedir.

2.2.1. Tedarikçi İlişkileri Yönetimi

Tedarik zinciri; tedarikçileri, lojistik hizmet sağlayıcıları, üreticileri, dağıtıcıları ve malzemeleri, ürünleri ve bilgi akışını içeren perakendecileri ve tüm aktiviteleri kapsamaktadır. Tedarik zinciri, hammadde kaynaklarından nihai tüketicilere ürün ve hizmetlerin akışını kolaylaştırmayı ve daha yüksek bir katma değere yol açmayı amaçlamaktadır. Zincirdeki tüm üyeler birbirini etkilediğinden, sadece iç entegrasyonu sağlamakla kalmaz, aynı zamanda malzeme, bilgi ve finans akışını etkin bir şekilde yöneterek tedarik zinciri içindeki tüm işletmelerin sorunsuz entegrasyonunu sağlamaktadır. Sonuç olarak, Tedarik Zinciri Yönetimi (SCM) kavramı tanıtılmıştır.

SCM, zincir kayıplarını azaltmayı ve müşteri hizmetleri kalitesini artırmayı amaçlamaktadır. Kayıpların azaltılması, istenmeyen üretimi, bekleme sürelerini ve stokları en aza indirmeyi ve böylece daha düşük maliyetlere neden olmayı içerir. Gelişmiş müşteri hizmetleri, öncelikli tedarikçilerle yakın işbirliği yaparak artan iş yükleri gerektirir. Bu tür uygulamalar tedarik zincirinin operasyonel verimliliğini artırır (van der Velde ve Meijer, 2003; Johnson ve Fearon, 2006).

Tedarikçi İlişkileri Yönetimi, işletmenin tedarikçileriyle ilişkileri nasıl kurduğu ve geliştirdiği konusunda yapı sağlayan bir süreçtir. Tedarikçi ilişkileri yönetimi, uzun vadede oluşumda dikkate değer önem arz etmektedir. Ayrıca tedarikçi ilişkileri yönetimi kapsamına giren diğer bir konu ise tedarik merkezi sayısının azaltılmasıdır. Bunun nedeni, işletmelerin gerekli tedarikçilerden daha fazlasıyla uğraşması gerektiğidir. İşletmeler,

tedarik merkezi sayısını azaltarak ve daha az tedarikçi ile giderlerini azaltarak daha düşük toplam maliyetler elde edebilirler. Daha az tedarikçi aynı zamanda kilit tedarikçilerle daha iyi ilişkiler kurulmasını sağlar (Öz ve Baykoç, 2004: 279). Bu yaklaşım sadece iyi ilişkiler ve iletişim kurmaya odaklanmakla kalmaz, aynı zamanda tedarikçilerin gelişmesini ve tedarikçi performansının değerlendirilmesini de sağlar. Özellikle tedarikçi ilişkilerinin etkin bir şekilde yönetilmesinin, işletmelerin performanslarını iyileştirmede çok önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Ancak tedarikçi ilişkileri yönetimi sistemi işletmelerin tedarikçileri seçmelerine ve değerlendirmelerine yardımcı olmaktadır (Karakış, 2007: 140-143).

SCM; çeşitli alanlarda, süreçlerde ve amaçlarda kullanılan bir sistemdir. Tedarik zincirinin verimli bir şekilde dizayn edildiği ve yönetildiği bir firmalarda; yönetimin amaçları özetle şöyle sıralanabilir. Bunlar;

- Maliyetlerin minimize edilmesi
- Karlılığın yükseltilmesi
- Rekabet avantajının artırılması
- Firma değerinin artırılması
- Pazar payının yükseltilmesi
- Müşteri hizmetlerinde performans seviyelerinin artırılması
- Esneklik ve hızın sağlanması
- Güvenilir, kaliteli tedarik kaynaklarının tespit edilmesi
- Tedarik zincirinde yer alan üyelerle iyi ve uzun süreli bağlatıların kurulması
- Müşteri taleplerinin en iyi şekilde karşılanması
- Kalitenin belirlenmesi ve geliştirilmesi (Kurnaz 2007:16).

Tedarik zincirinin temel amacı, nihai ürünün müşteri tarafından algılanan değeri ile tedarik zincirinin müşteri taleplerini karşılama çabaları arasındaki eşitsizlik olarak hesaplanan genel değeri optimize etmektir. Çoğu iş tedarik zincirinde, bu değer doğrudan zincirin karlılığı ile bağlantılıdır ve müşteri geliri ile toplam tedarik zinciri maliyetleri arasındaki farkı temsil eder (Görgülü 2007: 5).

3. Literatür Taraması

Tedarikçi performans ölçüm sistemi tasarlamak ve tedarikçilerin performansını ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Durdudiler (2006: 83), birçok ürün çeşidi bulunduran YKM'nin bir mağazasından sadece spor ayakkabı departmanı için AHP metodunu kullanarak çözüm aramıştır. Araştırma sonucunda AHP uygulamasında en büyük önem ağırlığına sahip olan tedarikçinin en başarılı olduğu görülmüştür.

Küçük (2007) çalışmasında etkin tedarik zinciri için tedarikçi performans faktörlerini incelemiş, 20 faktör belirlemiştir.

Sarı ve Güngör (2007: 29) yaptıkları çalışmada; Tedarikçi Yönetimli Envanter (VMI) yaklaşımının tedarik zinciri performansına sağladığı katkıları incelemek için bir benzetim modeli kurgulamıştır. Araştırma sonucunda; VMI yaklaşımının tedarik zinciri maliyetini önemli ölçüde düşürdüğü ve müşteri gereksinimlerini daha yüksek oranda karşıladığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca üretim kapasitesinin çok sınırlı olmasının VMI yaklaşımlarından elde edilen faydayı azalttığı ve müşteri talebindeki belirsizliğin yükselmesinin VMI yaklaşımından elde edilen faydayı önemli seviyelerde düşürdüğü görülmektedir.

Özcan ve Ayvaz (2015:7-9) araştırmalarında tedarik zinciri performansının ve yönetim uygulamalarının kurumsal karlılık üzerindeki etkisini ele almıştır. Çalışma, tedarik zinciri performansı ve uygulama düzeyini bağımsız değişkenler olarak ve işletme karlılığını çoklu regresyon analizi yoluyla bağımlı değişken olarak değerlendirmiştir. Bulgular, tedarik zinciri uygulaması ve performansının kapsamı ile şirket karlılığı arasında güçlü bir pozitif korelasyonun yanı sıra işletme karlılığı ile tedarik zinciri performansı arasında önemli bir pozitif ilişki olduğunu vurgulamıştır.

Trabzon ve Gümüşhane illerindeki lojistik sektöründe çalışan personel üzerine yapılan çalışmada Küçük vd. (2015: 53-65), Toplam Kalite Yönetimi (TKY) uygulamalarının işletme performansına etkisini araştırmıştır. Çalışmada TKY'nin alt boyutları; “yönetimde liderlik, çalışan ve müşteri memnuniyeti, sistem yaklaşımı ve süreç kalitesi ile sürekli iyileştirme” olarak belirlenmiştir. Çalışma sonucunda; işletme performansı ile Toplam Kalite Yönetimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Benshina (2018: 85), Libya Demir Çelik Şirketi çalışanları arasındaki

performans ile sınırsız iyileştirme arasındaki ilişkiyi araştırmayı amaçlamıştır. Verilerin analiz edilmesinde Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; sınırsız iyileştirme ve bileşenleri ile performans yönetimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bileşenler; planlama, standartlaştırma, iş kalitesini geliştirme, müşteri ile ilişkiler, insan kaynakları gelişimi ve tamir bakım politikaları olarak alınmıştır.

Yıldız ve Çiğdem (2018: 85), çalışmalarında alıcı-tedarikçi ve tedarikçi yenilik odağı ilişkisinin işletme performansı üzerindeki etkisini incelemiştir. Ayrıca bu çalışmada Tedarikçi inovasyon odağının şirket performansı üzerindeki etkisi, alıcı-tedarikçi ilişkisinin düzenleyici işlevi açısından değerlendirmiştir. Araştırmada 115 firmadan elde edilen veriler ile hipotezleri test etmek amacıyla analiz olarak yapısal eşitlik modeli kullanılmıştır. Analizler sonucunda alıcı-tedarikçi ile tedarikçi yenilik odağı ilişkisinin işletme performansını anlamlı olarak pozitif yönde etkilediği ve tedarikçi yenilik odağının firma performansı üzerindeki etkisinde alıcı-tedarikçi ilişkisinin düzenleyici rolü olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yüksek alıcı-tedarikçi ilişkisinin tedarikçi yenilik odağında artışa sebep olduğu tespit edilmiştir.

Libya Sanayi şirketlerinde performans geliştirme ve sınırsız iyileştirme arasındaki ilişkiyi tanımlamayı amaçlayan Bensalah'ın (2019: 76), çalışma gurubunda; orta ve batı bölgelerde faaliyet gösteren endüstri ve maden sektöründen tüm Libya sanayi şirketlerinin pazarlama departmanı direktörü, finansal yönetim muhasebecisi, kalite kontrol ofislerinin yöneticileri ve genel müdürleri yer almaktadır. Çalışmada kişilik özelliklerinin sorulduğu iki ölçekte 24 ifade kullanılmış ve Libya sanayi şirketlerinde sınırsız iyileştirme ile performans geliştirme arasında istatistiksel olarak pozitif anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Tedarik zinciri aksaklıkları ile işletme performansı arasındaki ilişkiğine ilişkin Hendricks ve Singhal (2005: 695-699) yaptığı araştırmada, 1991-2001 yılları arasında tüm firmaların 12 yıllık bir süre için üç aylık aksaklık duyuru (haberi) verileri ile COMPUSTAT veritabanı sürümünü kullanarak halka açık şirketler tarafından açıklanan 885 aksaklık örneği olduğunu tespit etmiştir. Bu araştırmada örnek işletmeler için çeşitli işletme performansı ölçümlerindeki değişiklikler; benzer büyüklükteki kontrol firmaları ve benzer sektörlerden bir örnek ile karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucuna

göre; duyuruya kadar olan yılda kontrol firmalarına kıyasla, aksaklık yaşayan firmalar ortalama % 6,92 daha düşük satış büyümesi, % 10,66 daha yüksek büyüme ve stoklarda % 13,88 daha yüksek büyüme kaydetmiştir. Buna ek olarak aksaklık duyurusundan sonraki iki yıllık süre boyunca faaliyet geliri, satışlar, toplam maliyetler ve stokların artmadığı ortaya çıkmıştır.

Otomotiv imalat sanayinde Çağlıyan (2009: 197-273) tarafından yapılan araştırmada ürün yenilik faaliyetlerine tedarikçi katılım düzeyini belirlemek ve bunun sonucunda tedarikçi işletmelerin performansında meydana gelen değişimleri tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda; işletmelerin ana sanayi ile olan ilişkilerinde en önemli tespit edilen ifade ticari ilişkinin süresi olarak belirlenmiş ve bu araştırmanın 2008 ve 2009 yıllarını kapsamı ile beraber küresel kriz dönemini yansıtan bir çıktı olarak işletmelerin önemli bir bölümünün işbirlikçi bir yapıda olmasına karşın teslim edilen mamullerin fiyatı hususunda ana sanayi ile sorunlar yaşaması geliştirilen ilişkilerin işbirlikçi bir modeli tam olarak yansıtmadığını göstermiştir.

Prajogo ve diğerleri (2012: 123), tedarikçi yönetimi uygulamaları ve işletme operasyonel performansı arasındaki çok boyutlu ilişkiler üzerine yaptığı ampirik çalışmalarında, stratejik uzun vadeli ilişki, tedarikçi değerlendirmesi ve lojistik entegrasyonu olmak üzere üç tedarikçi yönetimi uygulamasına odaklanmakta ve etkilerini kalite, teslimat, esneklik ve maliyet olmak üzere dört operasyon performans ölçütüne etkilerini test etmektedir. Avustralya'daki 232 üretim firmasından toplanan veriler ile yapılan araştırmada, Yapısal Eşitlik Modellemesi tekniği kullanılarak aynı anda on hipotez test edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre tedarikçi değerlendirmesi ile kalite performansı arasında pozitif bir ilişkisi olduğu; hem stratejik uzun vadeli ilişki hem de lojistik entegrasyon ile teslimat, esneklik ve maliyet performansı arasında pozitif ilişkiler olduğu ortaya çıkmıştır.

4. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; tedarikçi performansı faktörlerinin önem düzeyinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda Kastamonu ilinde KOBİ ölçeğinde yeme içme sektöründe yer alan işletmelerde uygulanan araştırma ile KOBİ'lerin işletme performansı ve tedarikçi performansı konuları hakkındaki görüşleri belirlenmiştir.

5. Kapsam ve Yöntem

Araştırma Kastamonu Merkez ilçede yer alan yeme içme sektöründeki KOBİ'ler ile sınırlandırılmış olup, işletme ve tedarikçi performansında yer alan farklı değişkenlerin ilişkisini kapsamaktadır. Kastamonu ilinde yeme ve içme hizmeti sunan toplam 574 işletme bulunmaktadır (SGK, 2022: 11). İşletme sayısı, Kastamonu Merkez ilçe için tespit edilemediğinden nüfusa göre hesaplama yapılmıştır. Kastamonu Valiliği tarafından geliştirilen İl Bilgi Sistemi'nde toplam nüfusa göre Merkez ilçe nüfusunun oranı yaklaşık %40'tır (KASTABİL 2023:1). Bu orana göre Kastamonu Merkez ilçede 230 kadar yiyecek ve içecek hizmeti veren işletme olduğu ifade edilebilir. Epiinfo programı ile %95 güven aralığında, uygun örneklem büyüklüğü 145 işletme olarak hesaplanmıştır (Küçük, 2021). Araştırma kapsamında kriterlere uygun 150 KOBİ'ye anket çalışması uygulanmıştır.

Çalışmada, Küçük (2007 ve 2020) Tedarikçi Performans Faktörleri ölçeğinden yararlanılmıştır. Araştırmada hedef veri kümesinin çerçevesinin doğru belirlenmesi ve uygun örnekleme yöntemiyle örnek kütleinin tespiti, araştırma sonuçlarının gerçekçiliği konusunda belirleyici olmaktadır (Çağlayan, 2022a ve Çağlayan, 2022b). Örnek kütleinin doğru belirlenebilmesi adına hedef evrenden katılımcıların %65'i seçilerek ölçüt örnekleme (criterion sampling) yöntemi kullanılmıştır. Nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu Kastamonu Merkez ilçesinin seçilmesi, evreni iyi temsil ettiği düşüncesini desteklemektedir. Ölçüt örnekleme, araştırmada gözlem birimlerinin belirli niteliklere sahip kişilerden, olaylardan, nesnelere veya durumlardan oluşturulmasını ifade eder. Bu bağlamda örnekleme alınacak birimler; belirlenen ölçütü karşılayan nesnelere, olaylar vb. arasından seçilir (Büyüköztürk vd., 2016: 92). Burada temel nokta, bilgi sağlanması açısından seçilen durumların zengin olmasıdır.

Araştırma verilerinin toplanmasında niceliksel araştırma yöntemlerinden anket kullanılmıştır. Toplam 3 bölüm, 8 madde ve 64 ifade içeren ankette, açık uçlu sorular bulunmamaktadır. Anket çalışması 2023 yılında Kastamonu Merkez ilçede faaliyet gösteren yeme içme sektörü KOBİ'lerine Ağustos-Eylül-Ekim-Kasım-Aralık aylarında uygulanmıştır.

Araştırmanın amacı tedarikçi performans faktörlerini belirlemek olduğundan çalışmada tarama modeli kullanılmıştır (Küçük, 2021 ve Küçük, 2022). Bu model, bir grup içindeki belirli özellikleri tespit etmek için verilerin toplanmasını hedeflemektedir (Büyüköztürk vd., 2016: 14).

Tarama modeli araştırmalarda genellikle anket kullanılmaktadır (Büyüköztürk vd., 2016: 183). Bu araştırmalarda elde edilen veriler esas olarak nicel verilerdir. Bu araştırmalarda anket sorularına verilen yanıtların yüzde dağılım ve frekansları, katılımcıların görüşlerinin gösterilmesi açısından önemlidir (Büyüköztürk vd., 2016: 183). Anketlerden elde edilen veriler SPSS 23.0 paket program ile analiz edilmiştir. Bu çalışmada KOBİ ve çalışanların demografik özellikleri için yüzde dağılımları ve frekansları kullanılmıştır. Ayrıca tedarikçi performansı ve işletme performansı arasında ilişkinin derecesi ve yönünü belirlemek için de korelasyon analizi kullanılmıştır.

Çalışmanın araştırma modeli Şekil 1’de belirlenmiştir:

Şekil 1. Araştırma Modeli

Hendricks ve Singhal (2005) yaptıkları çalışmada, aksaklık yaşayan firmaların satışlarda daha düşük büyüme ve stoklarda daha yüksek büyüme kaydettikleri görülmüştür. Ayrıca aksaklıktan sonraki iki yıllık süre boyunca faaliyet geliri, satışlar, toplam maliyetler ve stokların artmadığı ortaya çıkmıştır.

Prajogo vd. (2012), tedarikçi yönetimi uygulamaları ve işletme operasyonel performansı arasındaki çok boyutlu ilişkiler üzerine yaptığı çalışmalarında, tedarikçi değerlendirmesi ile kalite performansı arasında pozitif bir ilişkisi

olduğu; hem stratejik uzun vadeli ilişki hem de lojistik entegrasyon ile teslimat, esneklik ve maliyet performansı arasında pozitif ilişkiler olduğu ortaya çıkmıştır.

6. Analiz

6.1. Araştırmada Yer Alan Yeme İçme Sektörü KOBİ'leri ile Çalışanlarına Ait Demografik Bulgular

Çalışmada yer alan 150 KOBİ yeme içme işletmesi ve çalışanlarına ait demografik özellikler ankette yer alan ilk 6 maddeyi içermektedir. Tablo 4'te ankete dahil olanların cinsiyeti, yaşı, eğitim düzeyi, işletme personel sayısı, şube sayısı ve faaliyet süresine ilişkin frekans ve yüzde analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Kastamonu yeme içme sektöründe yer alan işletmelerden çalışmaya katılan 34 kişi (%22,7) kadın ve 116 kişi (%77,3) erkektir. Kastamonu'daki yeme içme sektöründe araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğunun erkek olduğu görülmektedir.

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında; 25 yaş grubuna kadar (%34) katılımcıların en fazla ağırlığa sahip olduğu ve 45-54 yaş grubunda (%12,7) yer alan katılımcıların ise en küçük paya sahip olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya dahil olan kişilerin çoğunluğunun ilk sırada önlisans mezunu (%36,7) olduğu ve sonrasında ise azımsanmayacak bir oran (%35,7) ile lisans mezunu olduğu görülmüştür. Lisansüstü mezun olan (%4,7) ve ilköğretim mezunu olan (%5,3) kişilerin en küçük grupları oluşturduğu belirlenmiştir.

Çalışan sayısı incelendiğinde 60 işletme (%40) ile büyük kısmının çalışan sayısının 5 kişiye kadar olduğu ve 8 işletme (%5,3) ile küçük bir grubun ise çalışan sayısının 15-19 kişi aralığında olduğu saptanmıştır.

İşletmelerin şube sayısına göre dağılımına bakıldığında, en büyük paya sahip 116 işletmenin (%77,3) 2'ye kadar şubesi olduğu ve en küçük paya sahip 8 işletmenin (%5,3) 12 ve üzeri şubesi olduğu görülmektedir. Buna ek olarak, işletmelerde faaliyet gösterme süresi 5 yıla kadar (%36,7) olan işletmelerin ağırlıklı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4: KOBİ ve Çalışanlarının Demografik Özelliklerine İlişkin Yüzde Frekans Dağılımı

		f	%			f	%
Cinsiyet	Erkek	116	77,3	Personel Sayısı	5'e kadar	60	40,0
					5-9 kişi	14	9,3
	Kadın	34	22,7		10-14 kişi	55	36,7
					15-19 kişi	8	5,3
	Toplam	150	100		20 ve üzeri	13	8,7
Yaş	25'e kadar	51	34,0	Şube Sayısı	Toplam	150	100
	25-34	41	27,3		2'ye kadar	116	77,3
	35-44	39	26,0		3-5	16	10,7
	45-54	19	12,7		9-11	10	6,7
	Toplam	150	100		12 ve üzeri	8	5,3
Eğitim Durumu	İlköğretim	8	5,3	Faaliyet Süresi	Toplam	150	100
	Lise	27	18,0		5 yıla kadar	55	36,7
	Önlisans	55	36,7		5-9 yıl	38	25,3
	Lisans	53	35,3		10-14 yıl	25	16,7
	Lisansüstü	7	4,7		15 yıl ve üzeri	32	21,3
	Toplam	150	100		Toplam	150	100

6.2. Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizi

“Tedarikçi Performans Faktörlerinin Önem Düzeyi” ile ilgili anket ifadeleri Küçük’ün (2020: 194) kitabından alınmıştır. Sonrasında araştırmada “Tedarikçi Performans Faktörlerinin Önem Düzeyi Ölçeği”nin yapı geçerliğine yönelik faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi, aynı yapıyı veya özelliği değerlendiren değişkenleri birleştirerek sınırlı sayıda faktör aracılığıyla ölçümü aydınlatmak için kullanılan istatistiksel bir yöntemdir. Aynı zamanda ortak faktör veya faktörleştirme olarak bilinen yeni kavramların (değişkenlerin) ortaya çıkarılması veya maddelerin faktör yük değerleri üzerinden kavramların fonksiyonel tanımlarının oluşturulması süreci olarak tanımlanmaktadır. (Büyüköztürk,2013: 133).

Faktör analizini yapmadan önce, faktör sayımlarının bir değerlendirmesi yapılmıştır. Bu değerlendirme eksik değerlerin olmadığını doğrulamıştır. Ayrıca normallik ve doğrusallık değerlerinin kontrol edilmesini de içermektedir. Sonuçlar, normallik ve doğrusallık değerlerinin -1 ve +1 aralığında olduğunu ve verilerin normal dağılımını gösterdiğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte, çoklu doğrusallığın araştırılması sırasında hiçbir sorun ortaya çıkmamıştır.

Faktör analizi için verilerin uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett küresellik testi ile değerlendirilebilir. KMO katsayısı, veri matrisinin faktör analizi için uygunluğunu ve faktör çıkarma için verilerin yapısını değerlendirmektedir. Faktör analizi için 0,60’ı aşan bir KMO değeri arzu edilir. Öte yandan, Bartlett testi, korelasyonlara dayalı olarak değişkenler arasındaki ilişkilerin varlığını inceler. Hesaplanan ki-kare istatistiğinden elde edilen önemli bir sonuç, veri matrisinin yeterliliğini göstermektedir. Testin önemli sonucu, puanların normalliğinin kanıtı olarak da yorumlanabilir (Büyüköztürk, 2013:136). KMO ve Bartlett testleri (KMO=0.897 ve Bartlett = 3098.043; p=0.00) de veri kümesindeki örneklem büyüklüğünün yeterliliğini değerlendirmek için yapıldı ve ölçeğin faktör analizi için uygunluğunu teyit edimiştir.

Faktör analizini takiben, bir maddenin ölçekten çıkarılması gerektiği belirlenmiş ve değişkenler tek bir faktöre birleştirilmiştir. Sonuç olarak, 20. madde ölçeğin dışında tutulmuş ve 19 maddelik bir ölçeğin oluşturulması gerektiği ortaya çıkmıştır. Analizin bulguları Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5: Tedarikçi Performansı Açıklanan Toplam Varyans Sonuçları

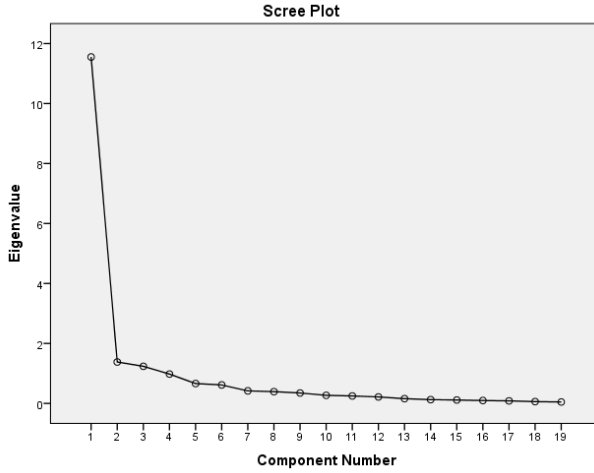
Açıklanan Toplam Varyans						
Faktör	Başlangıç Öz Değerleri			Çıkartma Kareler Toplamı Yükü		
	Öz Değer	Varyansa Katkı %'si	Varyansa Katkı Birikimli %'si	Öz Değer	Varyansa Katkı %'si	Varyansa Katkı Birikimli %'si
1. Tedarikçiden alınan ürünlerin fiyatı uygundur.	11,551	60,794	60,794	11,551	60,794	60,794
2. Taşıma maliyeti uygundur.	1,381	7,267	68,061			
3. Ürün kalitesi uygundur.	1,237	6,511	74,572			
4. Hatasız ürün miktarı uygundur.	,979	5,150	79,722			
5. Tedarikçinin kaliteyi geliştirme çabası yeterlidir.	,662	3,485	83,207			
6. Teslimat zamanına uyma düzeyi uygundur.	,615	3,236	86,443			
7. Talep değişimine cevap verme düzeyi uygundur.	,418	2,200	88,643			
8. İletişim kurmanın kolaylığı yeterlidir.	,393	2,067	90,710			
9. Tedarikçinin finansal yapısı uygundur.	,348	1,830	92,540			
10. Müşterilerin tedarikçiye bakış açısı olumludur.	,269	1,416	93,956			

11. Üretim yeteneği ve kapasitesi yeterlidir.	,249	1,309	95,264			
12. Coğrafi yakınlık durumu uygundur.	,216	1,135	96,400			
13. Tedarikçinin sorumluluk alma düzeyi yeterlidir.	,159	,835	97,234			
14. Anlaşmazlıkları çözümüleme düzeyi yeterlidir.	,126	,661	97,895			
15. Teslimat miktarına uyma düzeyi yeterlidir.	,113	,596	98,492			
16. Tedarikçinin ürünleri ambalajlı teslim biçimi yeterlidir.	,096	,506	98,998			
17. Tedarikçinin teknolojik düzeyi yeterlidir.	,085	,447	99,445			
18. Ürün bulunabilirliği uygundur/kabul edilebilir düzeydedir.	,060	,314	99,758			
19. Hız uygundur.	,046	,242	100,000			
Çıkartma Metodu: Temel Faktör Ekseni.						

Faktör sayısının dikkate alınması, her faktörün toplam varyansa katkısının önemine bağlıdır. İlk Özdeğerler sütunundaki “Varyans yüzdesi” değerlerinin incelenmesi sonucu ilk faktörün% 60.794 katkıda bulunduğunu ortaya çıkmıştır. Sonraki faktörler yüzdelerdeki farklılıkların gösterdiği gibi, varyansa olan katkılarında kademeli bir azalma göstermektedir. Sonuç olarak, bu gibi durumlarda tek bir faktörü seçmek için bir karar verilebilir. Ancak bu kararı kesinleştirmeden önce yamaç birikinti (scree plot) grafiğinin analiz edilmesi tavsiye edilir (Büyüköztürk, 2012:221). Verilerden elde edilen sonuca ilişkin grafik, aşağıda Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Verilere Ait Yamaç-Birikinti Grafiği

İlk faktörden sonra grafikte kayda değer bir ivme ile keskin bir düşüş gözlemlenmekte ve kapsayıcı bir faktörü göstermektedir (Büyüköztürk, 2013: 143). Verilerin sonuçlarına ilişkin olarak yukarıdaki grafiğe bakıldığında “Tedarikçi Performans Faktörlerinin Önem Düzeyi Ölçeği”nin tek boyutlu olduğu görülmektedir. Tablo 5’teki Tedarikçi Performansı (TEP) maddelerine ait içerikler Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 6: 19 Maddeye Ait Faktör Matrisi

Faktör Matrisi ^a	
	Faktör
	1
TEP1	,645
TEP2	,642
TEP3	,874
TEP4	,864
TEP5	,595
TEP6	,778
TEP7	,789

TEP8	,827
TEP9	,866
TEP10	,904
TEP11	,885
TEP12	,851
TEP13	,872
TEP14	,831
TEP15	,546
TEP16	,722
TEP17	,720
TEP18	,744
TEP19	,727
Çıkartma Metodu: Temel Faktör Ekseni.	
a. 1 çıkarılan faktör.	

Faktör matrisinden bir madde çıkarılmasından sonra kalan 19 madde için faktör yükleri değerlendirildikten sonra, yük değerlerinin 0,30'u aştığı ve faktör yüklerinin bir faktör içinde birleştirdiği ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak, ölçek 19 maddeden oluşan tek boyutlu görünmektedir. Tablo 7'de 19 maddelik ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,963 olarak saptanmıştır. Bu nedenle puanların güvenilir olduğu ifade edilebilir.

Tablo 7: Cronbach's Alpha Güvenirlik Analiz Sonuçları

Güvenilirlik İstatistikleri	
Cronbach's Alpha	Değişken Sayısı
,963	19

7. Sonuç

Kastamonu yeme içme sektöründe araştırmaya katılan katılan 150 KOBİ'de erkek çalışanların kadın çalışanlardan fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca çalışanların yaş gruplarına bakıldığında 25 yaş grubuna kadar olan kişilerin

en fazla ağırlığa sahip olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğunun önlisans ve lisans mezunu olduğu belirlenmiştir.

KOBİ'lerin çalışan sayısına bakıldığında 5 kişiye kadar çalışan sayısı olan işletmelerin çoğunlukta olduğu saptanmıştır. Bu KOBİ'lerde 2'ye kadar şube sayısı olan işletmelerin ise en büyük paya sahip olduğu görülmüştür. Buna ek olarak, işletmelerde faaliyet süresi 5 yıla kadar olanların ağırlıklı olduğu belirlenmiştir.

Son olarak yapılan korelasyon analizi sonucunda, tedarikçi performansı ile işletme performansı arasında herhangi bir ilişkiye rastlanmamıştır.

8. Tartışma

Hendricks ve Singhal (2005) yaptıkları araştırmada, aksaklık yaşayan firmaların satışlarda daha düşük büyüme ve stoklarda daha yüksek büyüme kaydettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca aksaklık duyurusundan sonraki iki yıllık süre boyunca faaliyet geliri, satışlar, toplam maliyetler ve stokların artmadığı ortaya çıkmıştır.

Durdudiler (2006), tedarikçi performans ölçüm sistemi tasarlamak ve tedarikçilerin performansını ortaya koymak amacıyla yaptığı çalışmada, AHP uygulamasında en büyük önem ağırlığına sahip olan tedarikçinin en başarılı olduğu görülmüştür.

Sarı ve Güngör (2007), tedarik zinciri yönetimi için Tedarikçi Yönetimli Envanter yaklaşımının getirdiği avantajları değerlendirmek amacıyla bir kurgu modeli oluşturmuştur. Araştırma sonuçları, Tedarikçi Yönetimli Envanter yaklaşımının müşteri ihtiyaçlarını daha etkili bir şekilde karşıladığını ve tedarik zinciri maliyetlerini önemli ölçüde azalttığını ortaya koymuştur.

Prajogo vd. (2012), tedarikçi yönetimi uygulamaları ve işletme operasyonel performansı arasındaki çok boyutlu ilişkiler üzerine yaptığı çalışmalarında, tedarikçi değerlendirmesi ile kalite performansı arasında pozitif bir ilişkisi olduğu; hem stratejik uzun vadeli ilişki hem de lojistik entegrasyon ile teslimat, esneklik ve maliyet performansı arasında pozitif ilişkiler olduğu ortaya çıkmıştır.

Özcan ve Ayvaz (2015) yaptıkları araştırmada, tedarik zinciri performansının ve tedarik zinciri yönetim uygulamalarının firma karlılığına

“Tedarikçi Performans Faktörlerinin Önem Düzeyinin Belirlenmesi: Kastamonu İli Örneği”, Leyla Hosseinpour, ss. 1- 30.

olan katkısı değerlendirilmiş ve araştırma sonucunda, tedarik zinciri uygulama derecesi ve performansı ile firma karlılığı arasında pozitif yönde yüksek seviye bir ilişki olduğu ve tedarik zinciri performansı ile firma karlılığı arasında da pozitif yönde yüksek bir ilişki olduğu görülmüştür.

Yıldız ve Çiğdem (2018), çalışmalarında alıcı-tedarikçi ve tedarikçi yenilik odağı ilişkisinin işletme performansı üzerindeki etkisini incelemiş ve analizler sonucunda tedarikçi alıcı-tedarikçi ve yenilik odağı ilişkisinin işletme performansını anlamlı olarak pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca tedarikçi yenilik odağının işletme performansı üzerindeki etkisinde alıcı-tedarikçi ilişkisinin düzenleyici rolü olduğu belirlenmiştir.

Araştırma bulguları, incelenen çalışmalar ile benzer sonuçlar ortaya çıkarmamış ve bunun aksine herhangi bir ilişki meydana gelmemiştir.

9. Öneriler

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre araştırmacılara bazı önerilerde bulunulabilir:

- Farklı sektörlerin yapısal özelliklerine uygun farklı anketler geliştirilerek ilgil sektörde yer alan KOBİ'lerin tedarikçi performansı ile işletme performansı arasındaki ilişkilerin belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütülebilir.
- Tedarikçi yönetimi uygulamaları ve işletme operasyonel performansı arasındaki çok boyutlu ilişkiler üzerine çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Akal, Zühal (1992), İşletmelerde Performans Ölçü ve Denetimi, Ankara: MPM Yayınevi.
- Akal, Zühal (1998), İşletmelerde Performans Ölçüm ve Denetimi: Çok Yönlü Performans Göstergeleri, Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları.
- Akal, Zühal (2000), İşletmelerde Performans Ölçüm ve Denetimi, Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları.
- Bartol, Kathryn M. ve David C. Martin (1991), Management, McGraw-Hill, Inc., New York.
- Bensalah, T. (2019), “Researching Relationship Between Performance Improving and Unlimited Improvement in Libyan Industrial Companies”, The International New Issues in Social Sciences, Vol: 7, No. 1, ss. 75-96.
- Benshina, K. (2018), “The Relationship Between Unlimited Improvement and Business Performance”, The International New Issues in Social Sciences, Vol: 6, No. 1, ss. 85-94.
- Büyüköztürk, Şener (2012), Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik SPSS ve LISREL Uygulamaları, Ankara: Pegem A Yayınevi.
- Büyüköztürk, Şener (2013), Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem A Yayınevi.
- Büyüköztürk, Şener ve diğerleri (2016), Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Çağlayan, Orhan (2022a), Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Sonçağ Yayıncılık.
- Çağlayan, Orhan, (2023b), İşletme Bilgisi ve Yönetimi, 6. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Çağlayan, Orhan (2023a), Lojistik İlkeleri, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Çağlayan, O. (2022b) (Editör ve Yazar) Scientific Research and Writing Handbook, Sonçağ Yayıncılık, Ankara.
- Çağlıyan, Vural (2009), “Yenilikçilik, Tedarikçi Katılımı ve İşletme

“Tedarikçi Performans Faktörlerinin Önem Düzeyinin Belirlenmesi: Kastamonu İli Örneği”, Leyla Hosseinpour, ss. 1- 30.

Performansı Üzerine Değer Zinciri Yönetimi Temelli Bir Yaklaşım: Otomotiv Sektöründe Görgül Bir Araştırma”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Cedimoğlu, İ. H. ve Tunacan, T. (2004), “Örüntü Tanıma Sistemiyle Tedarikçi Seçimi”, Yöneylem Arastırması/Endüstri Mühendisligi-XXIV Ulusal Kongresi. 15-18, Gaziantep–Adana, http://yaem2004.cukurova.edu.tr/pages/XXIV_YAEM_2004, (14.02.2024).

Dağdeviren, Metin ve diğerleri (2005), “Tedarikçi Seçimi Problemine Analitik Ağ Süreci İle Alternatif Bir Yaklaşım”, Teknoloji, 8 (2), 115-122.

Dictionnaire Larouse (1993), İngilizce Sözlük, Milliyet Yayınları.

Ding and others (2003), “A Simulation-Optimization Approach Using Genetic Search For Supplier Selection” Proceedings of the 2003 Winter Simulation Conference, Vol: 2, ss. 1260 – 1267.

Durdudiler, Mehmet (2006), “Perakende Sektöründe Tedarikçi Performans Değerlemede AHP ve Bulanık AHP Uygulaması”, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Görgülü, Veysel (2007), Tedarik Zinciri Yönetimi ve Gıda Sektöründe Bir Uygulama, Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hendricks, K. B. and Singhal V. R. (2005), “Association between Supply Chain Glitches and Operating Performance”, Management Science, Vol: 51, No. 5, ss. 695-711.

Karakış, İsmail (2007), “Tedarikçi İlişkileri Yönetimi”, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

KASTABİL (Kastamonu Valiliği İl Bilgi Sistemi) (2023), İlçelere Göre Nüfus Verileri, <https://www.kastabil.gov.tr/veritablolari/kastamonu/nufus/ilcelere-gore-nufus-verileri-adnks-2018>, (07.05.2024).

Küçük, O. (2007), “Etkin Tedarik Zinciri Yönetimi (TZY) İçin Tedarikçi Seçme Faktörlerinin Önem Düzeylerinin Belirlenmesi: Bir Uygulama”, VII. Ulusal Üretim Araştırmaları Sempozyumu, Gazi Üniversitesi, Ankara, 15-17 Kasım 2007.

“Tedarikçi Performans Faktörlerinin Önem Düzeyinin Belirlenmesi: Kastamonu İli Örneği”, Leyla Hosseinpour, ss. 1- 30.

Küçük, O. (2020) (Editör ve Yazar) İşletmecilik, Lojistik ve Toplam Kalite Yönetimi Alanında Teoriler ve Bilimsel Araştırma Ölçekleri, Sonçağ Yayıncılık, Ankara.

Küçük Orhan, (2021) (Editör ve Yazar) Scientific Method Fundamental Informations, Sonçağ Yayıncılık, Ankara.

Küçük, Orhan ve diğerleri (2015), “Toplam Kalite Yönetiminin İşletme Performansına Etkisi: Lojistik Sektöründe Bir Uygulama”, The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science, 34(2), 53-67.

Küçük, Orhan ve diğerleri (2019), “İşletme Performansı Ölçeği Geliştirme Çalışması: Bir Alan Araştırması”, Uluslararası Erciyes Bilimsel Araştırmalar Kongresi, 26-28 Nisan 2019, Kayseri, ss. 583-594.

Küçükkancabaş, Selin ve diğerleri (2006), “İlişki Pazarlaması Bileşenlerinin Şirket Performansı Üzerindeki Etkileri: İçecek Sektöründe Uygulamalı Bir Araştırma”, Öneri Dergisi, 7 (25), 131-139.

Kurnaz, Kemal (2007), “Üretim Merkezlerinden Hammadde Taşımaçılığının Karayoluna Etkileri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Mistepe, M. Ufuk (1998), “Orman Ürünleri Sanayinde ORÜS A.Ş.’ nin Performans Göstergeleri”, Verimlilik Dergisi, 109.

Öz, Erçetin ve Baykoç, Ömer Faruk (2004), “Tedarikçi Seçimi Problemine Karar Teorisi Destekli Uzman Sistem Yaklaşımı”, Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, 19(3), 275-286.

Özcan, Coşkun ve Ayvaz, Berk (2015), “Çoklu Regresyon Yöntemi ile Tedarik Zinciri Performansı ve Uygulama Derecesinin İşletme Karlılığı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 14 (28), 1-14.

Öztek, Mehmet Yaman (2005), “Performans Ölçümünde Esas Alınan Ölçütler”, Marmara Üniversitesi SBE Öneri Dergisi, 6(23), 19-22.

Prajogo, D. and others (2012), “The relationship between supplier management and firm’s operational performance: A multi-dimensional perspective”, International Journal Production Economics, Vol: 136, No. 1, ss.123-130.

“Tedarikçi Performans Faktörlerinin Önem Düzeyinin Belirlenmesi: Kastamonu İli Örneği”, Leyla Hosseinpour, ss. 1- 30.

- Şahin, Saadet Ayça ve diğerleri (2004), “Farklı Ürün Gruplarına Göre Tedarikçi Seçimi”, Yöneylem Arastırması/Endüstri Mühendisligi XXIV. Ulusal Kongresi, Gaziantep – Adana, (http://yaem2004.cukurova.edu.tr/pages/XXIV_YAEM_2004). (18.03.2024).
- Sarı, Kazım ve Güngör, Cengiz (2007), “Tedarikçi Yönetimli Envanter Yaklaşımının Tedarik Zinciri Performansına Etkileri”, İTÜ Dergisi, 6(2), 29-40.
- SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu) (2022), İş Yerleri ile Zorunlu Sigortalıların Faaliyet Grubu ve İle Göre Dağılımı, <https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Yillik/fcd5e59b-6af9-4d90-a451-ee7500eb1cb4>, (05.04.2024).
- Sipahi, Barış (2005), “İşletme Performansının Ölçülmesinde Ekonomik KatmaDeğer”, Öneri Dergisi, 6(23), 107-122.
- Sönmez, Mahmut (2006), “A Review and Critique of Supplier Selection Process and Practices”, Occasional Papers Series, <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=bf75359fd51c0db08fbca0697885820a234174dc>, (14.04.2024)
- Taşkın, H. ve diğerleri (2004), “Bulanık Mantık Yaklaşımıyla Tedarikçi Seçim Metodu”, Yöneylem Arastırması/Endüstri Mühendisligi XXIV. Ulusal Kongresi, Gaziantep-Adana, http://yaem2004.cukurova.edu.tr/pages/XXIV_YAEM_2004, (15.02.2024).
- Tezsürücü, Didem ve Sofyalıoğlu, Çiğdem (2015), “AHS –VZA Yöntemi ile Tedarikçilerin Performans Değerlendirmesi: Beyaz Eşya Sektöründe Bir Uygulama”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 33, 113-128.
- Turban, A.J. (1998), Decision Support Systems and Intelligence Systems, Prentice Hall, New York, A.B.D.
- Turunç, Ömer (2006), Bilgi Teknolojileri Kullanımının İşletmelerin Örgütsel Performansına Etkisi: Hizmet Sektöründe Bir Araştırma, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- van der Velde, L. N., & Meijer, B. R. (2003), A System Approach to Supply

“Tedarikçi Performans Faktörlerinin Önem Düzeyinin Belirlenmesi: Kastamonu İli Örneği”, Leyla Hosseinpour, ss. 1- 30.

Chain Design with a Multinational for Colorant and Coatings. Production Technology and Management, Delft University of Technology, Netherlands.

Yeşilyurt, Efser (2019), “Kentsel Lojistik, Dağıtım Lojistiği ve Firma Performansı İlişkisi: Kastamonu İlinde Bir Çalışma” *The International New Issues in Social Sciences*, 7(1), 31-58.

Yıldız, B. ve Çiğdem Ş. (2018). Tedarikçi Yenilik Odağının Firma Performansı Üzerindeki Etkisinde Alıcı-Tedarikçi İlişkisinin Düzenleyici Rolü. *The International New Issues in Social Sciences*, 6 (2), 85-110.

Yıldız, Sebahattin (2011), “Entelektüel Sermayenin İşletme Performansına Etkisi, Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 11-28.

TINI- SOS

The International New Issues In SOcial Sciences

The Relationship Among Activity Based Costing, Unlimited Improvement and Performance: A Study in Libya

Abdulwahab Sahiri Laga

Zintan University College of Accounting, Al-Rajban

abdelwahab912@gmail.com

Orcid: 0000-0003-4816-1033

Year: 2024 Summer

Number: 12

Volume: 1

pp: 31-50

Makalenin Geliş Tarihi: 03/07/2024

Kabul Tarihi: 08/07/2024

Makalenin Türü: Araştırma makalesi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8001813>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş, telif devir belgesi ve intihal içermediğine ilişkin rapor ve gerekliyse Etik Kurulu Raporu sisteme yüklenmiştir. / This article was reviewed by at least two referees, a copyright transfer document and a report indicating that it does not contain plagiarism and, if necessary, the Ethics Committee Report were uploaded to the system.

The Relationship Among Activity Based Costing, Unlimited Improvement and Performance: A Study in Libya

Abdulwahab Sahiri Laga

Abstract

The growth of companies depends not only on the amount of products or services they provide, but also on the costs they incur. This means that a company sells a lot of products and satisfies their customers. However, companies will not be able to grow if their costs exceed their revenues. Reducing costs is the first priority of all companies in this sense. Thus, companies must implement successful plans to reduce costs.

The aim of the research is to evaluate the relationship between activity-based costing and unlimited improvement and business performance. As a result of the study, it was determined that there is a relationship between the variables.

The activity-based costing system provides accurate information about the activities on which the costs depend, which helps to determine the importance of the activities. It is expected that the findings obtained as a result of the research will contribute to the managers taking sound decisions according to their goals at every stage.

Keywords: Activity-based costing, unlimited improvement and performance.

JEL Code: M11

Faaliyet Tabanlı Maliyetleme ile Sınırsız İyileşme ve Performans İlişkisi: Libya’da Bir Araştırma

Öz

Şirketlerin büyümesi sadece sağladıkları ürün veya hizmet miktarına değil, aynı zamanda katlandıkları maliyetlere de bağlıdır. Bu, bir şirketin çok fazla ürün satması ve müşterilerini memnun etmesi anlamına gelir. Ancak maliyetleri gelirlerini aşarsa firmalar büyüyemeyecektir. Maliyetlerin düşürülmesi bu anlamda tüm şirketlerin birinci önceliğidir. Böylece şirketler maliyetleri azaltabilmek için başarılı planlar uygulamalıdır.

Araştırmanın amacı, faaliyet tabanlı maliyetleme ile sınırsız iyileşme ve iş performansı ilişkisini değerlendirmektir. Çalışma sonucunda değişkenler arasında bir

ilişkinin varlığı tespit edilmiştir.

Faaliyet tabanlı maliyetleme sistemi, faaliyetlerin önemini belirlemeye yardımcı olan maliyetlerin bağlı olduğu faaliyetler hakkında doğru bilgiler sağlamaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların, yöneticilerin her aşamada amaçlarına göre sağlam kararlar almasına katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Faaliyet tabanlı maliyetleme, sınırsız iyileşme ve performans.

JEL Kodu: M11

1. Introduction

The activity-based costing system appeared to solve problems in traditional systems in allocating and distributing indirect costs and then supporting administrative decisions.

Activity-based costing system is that system that is concerned with collecting, analyzing, and calculating costs depending on the performance of each of the company's activities in the cost pools, and then distributing these costs directly to the activities and then to the products, the final product, or the service provided, depending on the causal relationship (Kaplan 1990).

Unlimited improvement is one of the most advanced and important technologies that based on incremental and progressive improvements in production. These improvements are reflected in reduced costs and improved product quality. Thus, unlimited improvement can be defined as "the active pursuit of performance development and quality improvement in order to maximize the benefit achieved by the consumer and reduce the costs to a minimum without compromising quality.

Is it very important to measure the performance of the company, or measure performance standards to know where the organization or company stands? And what should be reviewed? Or add it? And other important decisions.

The most important limitation of the research is that the research data was collected with closed-ended survey questions. In other words, the answers given for the research are limited to the survey questions. Another limitation of the research is that the data was obtained from a single country and from employees in a single sector.

2. Literature Review

The activity-based costing system relies on collecting, analyzing, and

distributing costs depending on the main reason for cost behavior.

The reason for the emergence of the activity-based costing was to the change in the modern production environment, which directly affected the cost structure. This change here is the use of advanced machinery in production, which means dispensing with the human element to a large extent, direct labor decreased to less than 5% and increased Indirect costs reach more than 80% in some industries. (Al-Thalaib, 2002)

Activity-based costing appeared to address problems in traditional methods of allocating and distributing indirect costs and supporting administrative decisions.

The objectives of the activity-based costing system can be summarized in the following points: (Hilton, 1999).

*The activity-based costing system aims to address the problems in the traditional systems for allocating and distributing indirect costs, working on developing areas for distributing and allocating the company’s resources, and charging the costs to the productive units more accurately.

* The activity-based costing system aims to help the company’s management in giving it a clear and accurate picture of the activities that cause costs.

*Activity-based costing system aims to accurately and objectively measure the cost of a unit of activity, as well as a unit cost of products or services.

* The activity-based costing system aims to rationalize administrative decisions, the most important of which are (pricing decisions and purchasing or manufacturing decisions) that help the company in the global competitive market.

* Activity-based costing system aims to control costs through defining activities and collecting costs on the basis of activities that consume the company’s resources and charging them to products on the basis of cost causes and working to get rid of activities that do not add value to the product, and to prevent waste and waste of time, and Good use of company resources.

* The activity-based costing system aims to reduce costs in the future and work to prevent extravagance in the future cost of the product by linking it to the performance of the activity and the cause of the cost.

The advantages of the activity-based costing system can be summarized in the following points (Horngren & Foster, 2009):

* The application of the activity-based costing system leads to improving the quality of decisions in the field of purchasing and pricing, because the cost of the produced unit is a real cost resulting from the actual production processes.

* The application of activity-based costing system helps the company to control the early timing of the activities before the completion of the production of the final products, which leads to the possibility of controlling them before the completion of the production time.

* The application of the activity-based costing system helps the company to develop programs to improve and develop costs, by identifying and excluding activities that do not add value to the product and disposing of them.

* The cost analysis depends on a real relationship between the cost and the cost-causing activity. This relationship is determined in the first allocation stage, from resources to activities, or in the second stage, from activities to outputs.

* The application of the loading helps the company to determine the cost of the product accurately and fairly, which helps it to make production and pricing decisions.

Quality and quality improvement are important for business (Küçük, 2012a). Unlimited improvement is one of the most advanced and important technologies that based on incremental and progressive improvements in production. These improvements are reflected in reduced costs and improved product quality. Thus, unlimited improvement can be defined as "the active pursuit of performance development and quality improvement in order to maximize the benefit achieved by the consumer and reduce the costs to a minimum without compromising quality.

Conceptually unlimited improvement was first introduced to the scientific literature with the study of Küçük (2011 and 2020). The implemented application is the first application of unlimited improvement and supports the theoretical dimension. From now on, further studies will be carried out on this subject and the subject will be taken further. In quality improvement practices, TQM practices cannot be fully achieved, especially in some sectors, due to mined land that cannot be included in the scope of improvement, so to speak (Küçük, 2012b).

Unlimited improvement is a new improvement tool proposed by us, based

on the elimination of all limitations encountered in continuous improvement practices, drawing attention to the problems encountered in TQM practices and the factors that affect or limit the success of TQM. This tool, whose benefits in the real sector have been demonstrated through field research, will make a significant contribution to improving organizational performance when used as a new improvement tool and application (Küçük, 2011).

Is it very important to measure the performance of the company, or measure performance standards to know where the organization or company stands? And what should be reviewed? Or add it? And other important decisions.

Therefore, it is necessary to know or get acquainted with the criteria for measuring performance first, and examples and models of these criteria, for example:

* To measure performance regarding corrective and preventive actions, we use a criterion: Implementation of corrective / preventive actions.

* To measure performance in customer complaints, we use the criterion of the percentage of the number of customer complaints that were resolved in the year out of the total number of complaints.

* In order to measure performance in monitoring non-conforming services or products, we use a criterion: take appropriate action on them

* To measure performance in the process of evaluating suppliers, we use a criterion: continuous evaluation of all supplies / suppliers

It is very important to draw attention to the connection of these standards in measuring performance with the objectives of the company.

There are also some measures that are used in the performance of companies, including (production, costs, restart, delivery on time, reaction speed, quality, customer satisfaction, expected profits). And the performance measure must be linked to each of (aims, strategic plan, work teams, results and achievements, clear and specific verifiable data, accuracy, product activities) (Al-Zawawi 2016)

It is the performance that focuses on the study and understanding of the companies' production processes and aims to improve the company's production capacity. The companies' production performance can be understood through three main points: (Qamra & Merkhi, 2020).

* Productivity: It is the difference between inputs and outputs after the end of the production process.

* Profitability: It is the results achieved by the company compared to the working capital.

* Competence: It is the use of the least possible resources to reach the target production.

Competitive performance of companies.

It is the performance that focuses on the company's ability to continue by obtaining a strong competitive place in the market, and this type of corporate performance can be understood through the following points:

* The market position of the company: It is the market share of the company in the market and is compared to the strongest competition companies.

* Understanding the desires of the company's customers: This is done by measuring their satisfaction by participating in the product design process before the start of the production process.

Develop the participation of employees in the company: This is done by knowing the method used by the company with employees, directly or in directly.

The study is important for the researcher as it will support the researcher's thoughts with important information and data that will help the academic and applied field. The importance of the study also lies in investigating the most important management accounting systems that can be used today. The importance of working in Libyan oil companies, as well as modern management accounting systems in the Libyan education system, lies in the fact that the study is considered one of the primary studies in Libya.

3. Aim of Study and Expected Benefits

The aim of this study is to determine the relationship between activity-based costing, unlimited recovery and performance.

It is expected that the findings obtained as a result of the thesis study will contribute to the sector, economic management and academic researchers, especially students.

Activity-based costing system provides accurate information about the activities on which costs depend, which helps determine the importance of the activities. This helps management make sound decisions based on their objectives at each stage. The activity-based costing system also helps define

the relationship between costs and employees and define responsibilities for handling cost causes. This helps management determine the company's method of controlling personnel cost. Activity costing can be used as a tool to motivate officials to increase activity. Activity-based costing system also helps in determining the optimum mix of products and customers, and activity-based costing system helps in measuring the performance of the company, identifying places where costs are lost and also helps in controlling and managing costs. Additionally, this provides more accurate and affordable cost data for the unit produced or commodity supplied and increases the competitiveness of the company.

4. Data Collecting Instruments and Methodology

A survey form on activity-based costing was prepared to collect research data. The target cost, activity-based costing and cost reduction scales used in the research were prepared using the relevant literature.

Küçük (2020) scales were used to measure unlimited improvement and company performance. The scales were prepared in Likert scale form.

In the research where data was collected by face-to-face survey method (Küçük, 2021 and Çağlayan, 2022a), the general data set and sample mass were determined according to scientific measurements (Çağlayan, 2022b). The questions of the research scales were prepared according to a 5-point Likert scale. Participants were asked to answer the questions as 1: I strongly disagree, 2: I disagree, 3: I have no idea, 4: I agree, 5: I strongly agree.

Research data were analyzed with the help of SPSS 23.0 and AMOS statistical packages.

5. Model and Hypothesis

As can be seen from the research model, in the scope of the study; The relationship between activity-based costing, unlimited recovery and business performance is examined.

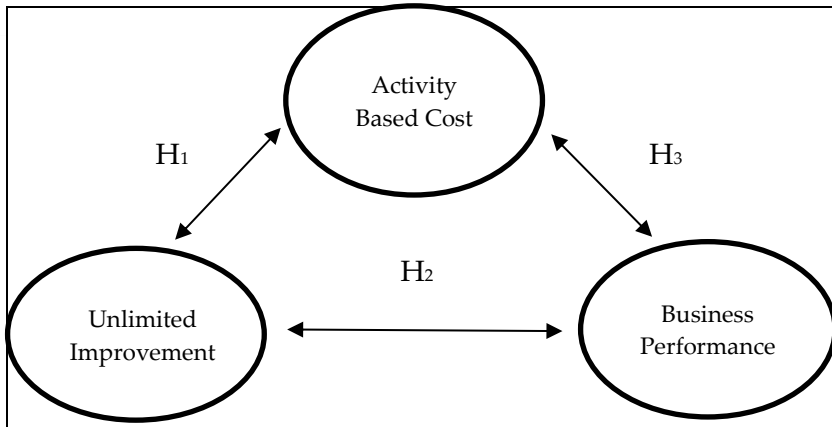

Figure 1. Research Model

The hypotheses of the study, which were created in line with the literature given in the literature review, in line with the research model, are stated below.

H1: Activity-Based Costing statistically significantly affects unlimited improvement in Libyan oil companies.

H2: Unlimited improvement statistically significantly affects firm performance in Libyan oil companies.

H3: Activity-based costing statistically significantly affects firm performance in Libyan oil companies.

6. Data Analysis, Findings and Interpretation

KFA findings for the activity-based costing system scale are presented in Table 1.

Table 1. Activity Based Costing KFA

Items	1	2	3
FT1	,623		
FT3	,745		
FT4	,801		
FT5	,545		
FT6		,570	
FT7		,685	
FT8		,634	
FT9		,604	
FT10		,601	
FT11			,571
FT12			,739
FT13			,566
FT14			,612
FT15			,693
FT16			,616

KMO: ,926 Chi Square: 2613,146 sd:105 Sig: ,000 Eigen Value: 1,165 Total Exp. Var: %58,618

As a result of KFA, a three-dimensional structure was obtained in line with the original structure of the activity-based costing scale. The dimensions of the scale have been determined as 1: accurate measurement of the cost of the product or service, 2: using the cost reasons of the product or service in the cost calculation, 3: using the activities of the product or service in calculating the cost of the product or service. As a result of KFA, the FT2 item belonging to the dimension of accurate measurement of the cost of the product or service was removed from the analysis because the factor loading was low / loaded on different factors.

As a result of KFA, factor loadings are between 0.545 and 0.801 for the dimension of accurate measurement of the cost of the product or service, between 0.570 and 0.685 for the dimension of using the cost reasons of the product or service in the cost calculation, and between 0.571 and 0.739 for the dimension of using the activities of the product or service in calculating the cost of the product or service. has been detected.

Factor loadings are sufficient for analysis. As a result of KFA, the KMO value was found to be $0.926 > 0.60$. These findings show that the sample size is sufficient for analysis (Küçük, 2022a).

KFA findings for the unlimited improvement scale are presented in Table 2.

Table 2. Unlimited Healing KFA

As a result of KFA, a two-dimensional structure was obtained, compatible with the original structure of the unlimited improvement scale. The dimensions of the scale were determined as 1: quality improvement process, 2: quality improvement as a result of employees.

Items	1	2
Si2	,561	
Si3	,691	
Si5	,658	
Si6	,763	
Si7	,791	
Si8	,817	
Si10		,678
Si11		,756
Si12		,612
Si13		,875
Si14		,827
Si15		,612
Si16		,689

KMO:867 Ki Kare: 2657,249 sd:76 Sig: 000 Öz değer: 1,778 Toplam Açk. Varyans: %57,783

As the factor load was low/loaded on different factors as a result of KFA, items SI1 and SI4 belonging to the quality improvement process dimension and items SI9 and SI17 belonging to the quality improvement employee result dimension were removed from the analysis. Factor loadings were obtained between 0.561 and 0.817 for the quality improvement process dimension, and between 0.612 and 0.875 for the quality improvement employee outcome dimension. Factor loadings are sufficient for analysis. As a result of KFA, the KMO value was found to be 0.867>0.60.

Additionally, it was found that the Bartlett test was significant ($\text{sig}<0.05$) for the chi-square value of 2657.249 and 76 degrees of freedom. These findings show that the sample size is sufficient for analysis. In addition, it was found that the two factors in the scale explained 57.783% of the total variance. This value is above the critical value of 50%.

KFA findings for the company performance scale are presented in Table 3.

Table 3. Company Performance KFA

Items	1
P1	,574
P2	,658
P3	,748
P4	,827
P5	,787
P6	,843
P7	,810

KMO: ,889 Chi Square: 1249,058 sd:21 Sig:, 000 Eigen value: 3,993
Total Exp. Variance: 57.042%

As a result of KFA, a one-factor structure of the scale was reached. Factor loadings of the scale were obtained between 0.574 and 0.843. Factor loadings are sufficient for analysis. As a result of KFA, the KMO value was found to be $0.889>0.60$. Additionally, it was found that the Bartlett test was significant ($\text{sig}<0.05$) for the chi-square value of 1249.058 and 21 degrees of freedom. These findings show that the sample size is sufficient for analysis.

CFA goodness of fit values determined for the scales as a result of CFA are reported in Table 4.

After CFA was performed, it was found that all scales provided values related to acceptable criteria. These findings mean that the scales fit well (Gürbüz, 2019).

Table 4. CFA Goodness of Fit Values

Variable	χ^2	df	χ^2/df	GFI	CFI	TLI	RMSEA	SRMR
Acceptable Criterion			≤5	≥.90	≥.90	≥.90	≤.08	≤.08
Cost reducing	137,85	51	2,702	0,947	0,945	0,924	0,068	0,0467
Target Cost	87,188	34	2,564	0,959	0,956	0,939	0,064	0,0443
Activity Based Costing	290,145	86	3,374	0,911	0,920	0,902	0,077	0,0465
Unlimited Healing	181,245	61	2,971	0,936	0,952	0,933	0,075	0,0548
Company Performance	37,016	13	2,847	0,974	0,981	0,969	0,068	0,0284

Reliability Analysis

After testing the validity of the scales, reliability analysis was conducted to determine reliability levels. Analysis findings are presented in Table 5.

As a result of the reliability analysis, Cronbach's Alpha coefficient value was obtained over 0.70 for all scales. This finding means that the scales are reliable (Çağlayan, 2022).

Table 5. Reliability Analysis

Variable	Cronbach' Alpha	Madde Sayısı
Cost reducing	,860	12
Target Cost	,846	10
Activity Based Costing	,911	15
Unlimited Healing	,892	13
Company Performance	,874	7

Regression Analysis

Regression analysis was performed to test the hypotheses H1, H2, H3 and H4. Analysis findings are given in Table 6.

Table 6. Regression Analysis 1

Model	Standardized		Not Standardized	t	Sig.
	B	Std. Hata	Beta		
Fixed Term	-,357	,183		-1,952	,052
Target Cost	,086	,052	,078	1,649	,100
1 Activity Based	,442	,045	,406	9,901	,000
Unlimited Healing	,247	,042	,250	5,936	,000
Company Performance	,227	,041	,223	5,509	,000

Dependent Variable: Cost Reduction

As a result of the regression analysis, it was determined that activity-based costing, unlimited improvement and company performance positively affected cost reduction (sig<0.05). It was found that the target cost did not significantly affect cost reduction (sig: 0.100). As a result of the analysis, H1, H3 and H4 hypotheses were supported, while H2 hypothesis was not supported. The adjusted R2 value was found to be 0.620. This finding shows that 62% of the cost reduction is explained by target costing, activity-based costing, unlimited improvement and firm performance.

7. Result

There is a strong relationship between target cost, activity-based cost, unlimited improvement and corporate performance in Libyan oil companies.

Many employees in Libyan oil companies understand that modern management accounting systems such as cost reduction, target costing, activity-based costing, unlimited improvement and corporate performance ensure the highest quality and on-time production at the lowest cost.

Some employees of oil companies, not knowing that company interests and

scientific research come first, do not provide any information and believe that all the data requested from them for scientific research is not in their personal interest.

Despite the understanding of many employees in Libyan oil companies that modern management accounting systems such as cost reduction, target costing, activity-based costing, unlimited improvement and corporate performance are tools that help companies solve many problems, the situation reveals the fact that not all management accounting practices have reached the level of these systems.

This study has shown that the target costing method is a powerful tool to increase the implementation level of cost management before the start of the production process in Japan, this study also focused on the target costing method and its role in increasing the implementation level of cost management. The use of cost management and method in Japan has led to the conclusion that through value engineering and value chain and integration between them and the target cost system has an important role in enhancing the power of cost management.

8. Conclusion

It means that using a target costing system usually leads to cost reductions. The results of the study showed that target costing and cost reduction were positively associated with increased product quality. In addition, the target cost system aims to produce the product at the highest quality, at the lowest cost and on time. The target cost system can be used as an effective way to reduce costs. This is in line with some international studies (Yoshikawa, 2002) such as (Ellram, 2008).

Where he explains that the role of target cost and value analysis reduces costs and gives the company competitiveness to continue in the market, also the development in the field of communication helps the company to operate in the competitive market and gain customer satisfaction and companies also have to innovate products because in the modern production environment, traditional production is what determines the price As in the environment, it is the cost, not the cost, that determines the price.

The results of the study showed that the activity-based costing system was not applied to Libyan oil companies. (This was obtained by the researcher in an interview with some officials and board members of companies), which is

consistent with one of the Libyan studies conducted on the General Company for Electronics in Libya (Thaleb, 2002).

The ability of companies to compete depends on their ability to offer high quality products and a high level of product functionality at the lowest possible cost, and this can only be achieved by striking a balance between cost, quality and functionality. The results of the study are in agreement with many field studies, and Ben Salah, (2019) is one of the most important of them.

The staff opinion about unlimited improvement and cost reduction provides us with evidence of a positive relationship between unlimited improvement and performance improvement, which confirms and agrees some international studies such as (García and Maldonado, 2017).

The result of the research shows that all questions measuring cost reduction are very important. This means the possibility of cost reduction in Libyan oil companies by relying on unlimited improvements. The results also showed that unlimited improvement has a significant and strong relationship with cost reduction. This means that using an unlimited healing system often reduces cost. The results of the study explained this result, showing that the unlimited improvement and cost reduction system is directly related to improving product quality and achieving the target cost. Both systems also serve the target costing system, which aims to produce the product with the highest quality, lowest cost and on time, depending on the activity-based costing system in distributing indirect costs to final products.

The study also showed that the unlimited improvement system can be used as a good tool to reduce costs, which is consistent with international studies (Ben salah, 2019).

The ability of companies to compete depends on their ability to offer high quality products and a high level of product functionality at the lowest possible cost, and this can only be achieved by striking a balance between cost, quality and functionality. These results coincide with the study of Ben salah (2019) and Saleh and Abu Shafah (2020), which shows that the performance of companies can be used as a good tool to reduce costs and increase the level of implementation of cost management and cost control.

9. Suggestions

Companies should know that the activity-based costing system is not a wholesale change in the costing systems used by companies, but an improvement of traditional costing systems. Only this system uses the causal relationship in allocating indirect industrial costs to products and more detail is done at the centers of activity.

Companies must work on successful selection of cost causes, and this is not difficult to determine the best cause of activity cost and examine the effects and behavior of activities.

To succeed in reducing costs using the activity-based costing system, companies must save a lot of money, effort, and time. Money, effort and time may be some of the reasons why companies do not try to use this system.

To be successful in selecting the causes of the cost, companies must rely on a trained team or an external work team and retrain accounting, engineering and administrative staff.

Companies consider that the cost of implementing an activity-based costing system is generally high. Here, companies must balance between cost and benefit, but in the long run, the system provides high benefits, especially in the field of cost control, improving administrative performance and opening wide areas for cost reduction.

The implementation of an activity-based costing system in companies is a difficult issue in Libyan companies, as it requires a complete administrative change and the implementation of a comprehensive quality management program, while working primarily to achieve customers' requests. But it is necessary to focus on its benefits.

Libyan oil companies must understand the unlimited improvement process and implement it without delay.

Libyan oil companies must provide a large number and variety of products that are of higher quality and lower cost than their competitors' products.

Libyan oil companies must operate with zero defects and prevent errors before they occur.

Libyan oil companies should be prepared for expected problems and work to find solutions to them early.

References

- Al-Zawawi, R. (2016). Measuring the performance of companies and institutions.
- Ben salah, T. (2019). Relationship between Performance Improving and Unlimited Improvement in Libyan Industrial Companies. *The International New Issues in Social Sciences*, 7(1), 75-96.
- Benshina, K. (2018). The relationship between unlimited improvement and business performance. *The International New Issues in Social Sciences*, 6(1), 85-94.
- Çağlayan, Orhan (2022a), Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Sonçağ Yayıncılık.
- Çağlayan, Orhan, (2023), İşletme Bilgisi ve Yönetimi, 6. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Çağlayan, O. (2022b) (Editor and Author) Scientific Research and Writing Handbook, Sonçağ Yayıncılık, Ankara.
- Ellram, L. M. (2006). *The implementation of target costing in the United States: Theory versus practice*. *Journal of Supply Chain Management*, 42(1), 13-26.
- García-Alcaraz, J. L., Oropesa-Vento, M., & Maldonado-Macías, A. A. (2017). *Kaizen Planning, Implementing and Controlling*. Springer International Publishing.
- Hilton, R. W. (1999). *Managerial accounting*. Boston, MA: Irwin/McGraw-Hill.
- Horn gren, C. T., Datar, S. M., Foster, G., Rajan, M. V., & Ittner, C. (2009). *Cost accounting: a managerial emphasis*. Pearson Education India.
- Horn gren, C. T., Foster, G., Datar, S. M., & Cost, A. C. (2001). *A Managerial Emphasis*. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice.
- Küçük, O. (2011). A New Implementation in Total Quality Management: Unlimited Improvement. *Production Research Symposium*. Istanbul.
- Küçük, O. (2012a). *Kalite Kontrol ve Kalite Güvence Sistemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Küçük, O. (2012b). *Toplam Kalite Yönetimi*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.

- Küçük, O. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ekin Yayınevi, Bursa.
- Küçük, O. (2020) (Editor ve Yazar) *İşletmecilik, Lojistik ve Toplam Kalite Yönetimi Alanında Teoriler ve Bilimsel Araştırma Ölçekleri*. Sonçağ Yayıncılık, Ankara.
- Küçük, O. (2021) (Editor ve Yazar) *Scientific Method Fundamental Informations*. Sonçağ Yayıncılık, Ankara.
- Küçük, Orhan ve diğerleri (2015), “Toplam Kalite Yönetiminin İşletme Performansına Etkisi: Lojistik Sektöründe Bir Uygulama”, *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science*, 34(2), 53-67.
- Küçük, Orhan ve diğerleri (2019), “İşletme Performansı Ölçeği Geliştirme Çalışması: Bir Alan Araştırması”, *Uluslararası Erciyes Bilimsel Araştırmalar Kongresi*, 26-28 Nisan 2019, Kayseri, ss. 583-594.
- Qamra, Bousalem, Hakima, El-Aifawy, Salameh, & Merghi. (2020). Accounting disclosure of social responsibility and its impact on the performance of companies in the province of El-Oued.
- Saleh & Abu Shafa. (2020). The importance of applying the ABC system in the National Cement Company as an effective tool for monitoring and evaluating performance. A field study on Al-Marqab Cement Factory.
- Saleh, A. J. (2013). Factors affecting the reduction of the cost of new products. *Business Research Journal*, 35(1), 243-291.
- Talib, F., Rahman, Z., & Qureshi, M. N. (2010). The relationship between total quality management and quality performance in the service industry: a theoretical model. *International Journal of Business, Management and Social Sciences (IJBMSS)*, MultiCraft, 1(1), 113-128.

TINI- SOS

The International New Issues In Social Sciences

Kentsel Lojistik ve Lojistik Köy İlişkisi: Bir Alan Araştırması

Giesiddin Nurov

PhD Student

Tajikistan

giyosiddin.nurov@gmail.com

Orcid: 0000-0002-4413-1702

Year: 2024 Summer

Number: 12

Volume: 1

pp: 51-72

Makalenin Geliş Tarihi: 11/03/2019

Kabul Tarihi: 17/07/2024

Makalenin Türü: Araştırma makalesi

<https://zenodo.org/records/12752444>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş, telif devir belgesi ve intihal içermediğine ilişkin rapor ve gerekliyse Etik Kurulu Raporu sisteme yüklenmiştir. / This article was reviewed by at least two referees, a copyright transfer document and a report indicating that it does not contain plagiarism and, if necessary, the Ethics Committee Report were uploaded to the system.

Kentsel Lojistik ve Lojistik Köy İlişkisi: Bir Alan Araştırması

Gıyesiddin Nurov

Öz

Kentsel lojistik; şehirlerin altyapı ve diğer olanaklarını lojistik açıdan değerlendirmek üzere geliştirilmiş bir kavram olup, lojistik köy ise taşıma, dağıtım, yükleme-boşaltma, depolama, elleçleme ve ilgili lojistik faaliyetlerin yerine getirildiği, lojistik modları arasında düşük maliyetli, hızlı, güvenli, aktarma alan ve donanımlarına sahip organize alanlardır.

Kentsel lojistik performansı, kentlerdeki yaşam kalitesinin artırılması, kent içinde faaliyet gösteren sektörlerin ve kentin rekabet gücünün artması, lojistik teslimatların daha iyi ve verimli yapılabilmesini etkilemektedir. Yine kaynakların kullanımının optimize edilmesi, gecikmeleri ve maliyetleri en aza indirilmesi, trafik sorunlarını azalıp çevre kirliliğinin önlenmesi, mevcut yollar, araçlar ve işgücü kullanımı en üst düzeye çıkarılmasında, lojistik performansı etkili olmaktadır.

Kentsel lojistik ve lojistik köy aralarındaki ilişkiyi belirleyerek Kastamonu ilinin bu ölçütler açısından üstün ve zayıf yönlerini ortaya koymak, çözüme yönelik hem hizmet hem de üretim işletmelerinin faaliyetlerini artıracak öneriler getirilmesi önem arz etmektedir.

Araştırmanın amacı kentsel lojistik ve lojistik köy aralarında ilişki olup olmadığının belirlenmesidir.

Çalışmanın hem zaman, hem de maliyet açısından sadece Kastamonu ili Merkez ilçesinde faaliyet gösteren sanayi sitesi ve toptan ticaret yapan işletmelerde uygulanması çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

Araştırma Kastamonu il merkezinde bulunan toptan ticaret yapan işletmeler üzerinde yapılmış olup veriler yüz yüze anket yöntemiyle elde edilmiştir. Çalışmada yer alan veriler Kastamonu ili Merkez ilçesinde bulunan yaklaşık 250 işletme içerisinde araştırmamıza katılan 59 işletmeden elde edilen verilere göre değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular SPSS 23.0 programında güvenilirlik ve

geçerliği test edilerek analiz edilmiştir. Analiz kapsamında, performans ifadelerinin önem düzeyleri belirlenmiş ve kentsel lojistik ile lojistik köy arasında ilişki olup olmadığı incelenmiştir.

Kentsel lojistik performans bulgularına göre denizyolu altyapısının yeterli, elleçleme (yeniden ambalajlama) kapasite düzeyinin yetersiz olduğu; lojistik köy performans bulgularına göre işletmelerin ekonomik yapısının yeterli olduğu sonuçlarına varılmıştır. Yapılan korelasyon analizi sonucunda kentsel lojistik ile lojistik köy arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Lojistik, Kentsel Lojistik, Lojistik Köy

Jel Kodu: R40

Urban Logistics and Logistics Village Relation: A Field Research

Abstract

Urban logistics; A concept developed to assess the infrastructure and other facilities of cities in terms of logistics, Logistics village is a low cost, fast, secure, transfer area and equipped organisation area among the logistic modes in which transportation, distribution, loading-unloading, storage, handling and related logistics activities are performed.

The aim of the research is to determine the relationship between urban logistics and logistic village and to examine whether there is a relation between them.

The problem statement of the study is, to what extent the urban logistics is effective when the quality of life in the cities is increased, the ways to make logistics deliveries better and more efficiently, the use of resources is optimized, the delays and costs are minimized, the traffic problems are reduced, and the environmental pollution is prevented. By determining the relationship between urban logistics and logistics villages, it is important to reveal the advantages and weaknesses of Kastamonu province in terms of these criteria and to bring suggestions that will increase the activities of both service and production enterprises for solution. This study constitutes the limitations of the study both in terms of time and cost only in the industrial area and wholesale trade enterprises maintaining in the central district of Kastamonu province. The data included in the study were evaluated according to the data obtained from 59 enterprises in the central district of Kastamonu province.

The research was carried out on wholesale trade enterprises located in Kastamonu city center and the data were obtained by face to face survey method. The findings were tested for reliability and validity in SPSS 23 program, the relationship between urban logistics and logistic village was examined. According to urban logistics

findings, the maritime infrastructure is adequate and the repacking capacity is inadequate; According to the findings of logistic village, it is concluded that economic structure of enterprises and qualified labor power are adequate. As a result of the correlation analysis, it was determined that there is a significant and positive relationship between urban logistics and logistic village.

Key words: Logistics, Urban Logistics, Logistics Village

JEL Code: R40

1. Giriş

Kentsel alanlarda yaşayan nüfusun sürekli artması, şehirlerdeki kirlilik ve güvenlik endişeleri, trafik ve trafik sıkışıklığı sorunları ve mevcut yeni teknolojik imkânlar, kentsel ulaşım araştırmacıları ve politikacıların dikkatini çekmiştir.

Kentlerdeki yaşam kalitesinin artırılması, kent içinde faaliyet gösteren sektörlerin ve kentin rekabet gücünü artırmak, lojistik teslimatların daha iyi ve verimli yapılabilmesini sağlamak, kaynakların kullanımını optimize etmek, gecikmeleri ve maliyetleri en aza indirmek, trafik sorunlarını azaltmak, çevre kirliliğini önlemek, mevcut yollar, araçlar ve iş gücü kullanımını en üst düzeye çıkarmak gibi amaçlar ile kentsel lojistik kavramının önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

Günümüzde kent nüfusunun artmasıyla mevcut kent planları yetersiz kalmakta ve sosyal, ekonomik, çevresel, trafik, enerji tüketimi gibi çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır.

Farklı sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerin işlemlerini hızlı, kaliteli ve en az maliyetle gerçekleştirme amaçlarına ulaşmayı sağlayacak bir diğer kavram ise lojistik köylerdir.

Lojistik köyler işletmelere daha esnek, entegre ve katma değerli hizmetler sunmaktadır. Lojistik faaliyetlerin çeşitli lojistik modlar yardımıyla yapılması işletmelere malların daha verimli ve düşük maliyetle taşıma avantajı sağlamaktadır.

Günümüzde kent nüfusunun artmasıyla mevcut kent planları yetersiz kalmakta ve sosyal, ekonomik, çevresel, trafik, enerji tüketimi gibi çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. Çalışmanın problem durumu kentlerdeki yaşam kalitesinin artırıldığında, kent içinde faaliyet gösteren sektörlerin ve kentin rekabet gücünü artığında, lojistik teslimatların daha iyi ve verimli

yapılabilmesinde, kaynakların kullanımını optimize edildiğinde, gecikmeleri ve maliyetleri en aza indirdiğinde, trafik sorunlarını azaldığında, çevre kirliliğini önlediğinde, mevcut yollar, araçlar ve iş gücü kullanımını en üst düzeye çıkarıldığında kentsel lojistik etkisi ne düzeyde etkili olmalıdır.

Bu araştırma aşağıdaki varsayımlar çerçevesinde ele alınmıştır.

- * Kentsel lojistik ve lojistik köy performansı arasında önemli ölçüde ilişki bulunan değişkenlerdir.
- * Kentsel lojistik ve lojistik köy performansı herhangi birisinde akademik, teorik ya da uygulamalı çalışmalar yapmak isteyen akademisyen ve uzmanlar için problem çözme yaklaşımı olur.
- * Bu çalışmada kullanılan veri toplama araçlarının ölçülmek istenilen özellikleri doğru olarak ölçtüğü varsayılmıştır.
- * Bu çalışmada ele alınan değişkenler ve ilişkiler dışında kalan değişkenlerin ilişkisi söz konusudur.

Çalışmanın sonucunda elde edilecek veriler çeşitli kamu ve özel kuruluşlarda katkıda bulunacaktır. Özellikle kentsel lojistik faaliyeti sürdürmek isteyen girişimciler için yol gösterici olacaktır. Akademik anlamda bu alanda çalışmak isteyen akademisyen ve uzmanlar için de katkıda bulunacaktır.

2. Teorik Çerçeve

Kentsel lojistik; şehirlerin yükleme, boşaltma ve depolama kapasitesi ile ulaşım imkânları gibi lojistik performans faktörleri bakımından öne çıkan güçlü yönleri ve fırsatları ile zayıf yönlerini ve tehditlerini ortaya koyan, belirlenen yerleşim yerinin altyapı ve diğer olanaklarını lojistik bakımından değerlendirmek üzere geliştirilmiş bir kavramdır (Küçük, 2016a: 31).

Her gün, hem işletmeler hem de özel haneler, genel itibari ile yaşam alanları dışında üretilen malları kullanır ve tüketir. Bunun yanın sıra, yaşam alanlarından uzaklaştırmaları gereken ürünleri ve atıkları da üretirler. Kentsel bölgelerdeki tüm nakliye veya mal hareketleri “kentsel” veya “şehir lojistiği” terimleri adı altında yer almaktadır. Sürdürülebilir kentsel veya şehir lojistiği ile ilgili meseleler, yani, malların şehirler içindeki hareketi yeni bir uygulama değildir. Zaten eski Roma`da da, araç trafiğini önlemek, düzenlemek için önlemler alınıyordu (Quak, 2008).

Kentsel lojistik bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak geleceğe yönelik yenilikçi çözümler sunmayı hedefler. Kentlerde karşılaşılan çeşitli

problemler sebebiyle dağıtım ve ulaşım faaliyetlerinin etkin olarak yapılamaması lojistik darboğazlara neden olmaktadır (Küçük, Yeşilyurt ve Nurov, 2017: 16).

Kentsel lojistik yıllar boyunca araştırılmış olmasına rağmen, e-ticaret ve çevre sorunlarına daha fazla duyarlılık, vatandaşların alışkanlıklarındaki sürekli değişimler, yeni teslimat senaryoları, durmadan teknolojik gelişimi, sürekli gelişen gelişmeler, elektrikli araçlar, uçaklar ve sürücüsüz araçlar nedeniyle üzerinde çalışılması gereken konulardan birisidir. Bununla birlikte, önemi ve artan ilgisine rağmen, kentsel lojistik literatürü oldukça bölünmüştür, bu nedenle konuyla ilgili bütünsel bir anlayışı engeller ve ele alınması gereken boşlukları vurgulamayı zorlaştırır (Lagorio, Pinto ve Golini, 2016: 909).

Kentsel lojistik performanslarının belirlenmesi ve sorunların giderilmesiyle uzun vadede şoförsüz araçlar, otomatik sipariş sistemleri gibi teknolojilerin uygulanabilir hale getirilebilir. Bu sistemler iş gücünü azaltmak ve teslimat sürelerini kısaltmak için kullanılabilir (Ministry of Communications and Information Singapore Government).

Lojistik köyler ulusal ve uluslararası taşıma, dağıtım ve ilgili lojistik faaliyetlerin yerine getirildiği, depolama, bakım-onarım, yükleme-boşaltma, elleçleme (yeniden ambalajlama), paketleme gibi faaliyetleri gerçekleştirme imkânları olan ve taşıma modları arasında düşük maliyetli, hızlı, güvenli, aktarma alan ve donanımlarına sahip organize alanlardır (Erdumlu, 2006).

Lojistik köyü, taşımacılık, dağıtım, depolama, elleçleme, ayırıştırma, gümrükleme, ihracat ve ithalat ve transit işlemler, altyapı hizmetleri, sigorta ve bankacılık, danışmanlık ve üretim gibi birçok lojistik faaliyetin belirli bir bölgede gerçekleştirildiği alanlardır (Erdal, 2005: 14).

Lojistik Köy, özellikle lojistik açısından üs kabul edilebilecek, çok sayıda lojistik modunu bünyesinde barındıran çoğu büyük şehirlerin ulaşım alternatiflerinin tamamını birlikte sağlayan bölgelerinde kurulan, taşıma, yükleme, boşaltma, elleçleme, finanslama, sigorta ve transit işlemlerin gerçekleştirilebileceği, çoklu lojistik araçlarının bir arada çalışabileceği şekilde tasarlanmış ve yerleşim planı oluşturulmuş bölgelerdir (Küçük, 2023: 56).

Lojistik köyü ilk başta, endüstrinin gelişmesiyle birlikte ABD'nin New York/New Jersey kentinde ortaya çıkmıştır. Artan yük taşımacılığı

faaliyetlerinin, şehir içi trafiğini olumsuz etkilemesi üzerine lojistik köye benzer bir uygulamaya ihtiyaç duyulmuştur. Bu uygulama ardından, büyüme daha düşük olan sanayi alanlarının iyileştirilmesi ve yükler için planlanmış birim gelişimi merkezlerinin oluşturulması büyük önem arz etmiştir (Aydın ve Öğüt, 2008b: 3).

Avrupa kıtasına lojistik köyü 1960’lı yılların sonlarından itibaren, “yük köyü” (freight village) kavramı şeklinde gündeme gelmiştir (Kapros vd., 2005: 4).

Lojistik köyler kent merkezlerinden uzak fakat taşımacılık faaliyetleri açısından uygun yerlere kuruldukları için şehirlerdeki trafik tıkanıklığının çözümünde de önem arz etmekte, özellikle şehir içinde karayolu araçlarının daha az yol kat etmelerini sağlayarak hava kirliliğinin azalmasına da katkıda bulunmaktadır (Arıkan, 2012: 24).

Ek olarak bunlara, iyi planlanmış ve yük taşımacılığına ilgili bütün faaliyetlerin en iyi şekilde yürütüldüğü lojistik köyler başka avantajlar da sağlamaktadır. Bunlar (Bay ve Erol, 2016: 3):

- Yük taşımacılığına ilişkin tüm operasyonların bir araya toplanmasıyla birlikte lojistik zincirin en iyi hizmeti sunabilmesi,
- Araç (özellikle kamyon-tır), depo ve insan gücü kullanımının dengelenmesi,
- Tüm faaliyetlerin bir arada yürütülebileceği güvenli bir çevrenin yaratılabilmesi,
- Merkezi planlamanın yapılabilmesi,
- Lojistik maliyetler içerisinde önemli bir paya sahip olan nakliye, sınaî ve personel maliyetlerinde düşüş sağlanabilmesi,
- Taşıma cirolarının arttırılabilmesi,
- Kaliteli çalışma ortamı sağlanabilmesi ve
- Destekleyici hizmetler sunabilmesidir.

3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı kentsel lojistik performansı ile lojistik köy arasında ilişki olup olmadığının incelenmesidir.

Kentsel lojistik ve lojistik köy aralarındaki ilişkiyi belirleyerek Kastamonu ilinin bu ölçütler açısından üstün ve zayıf yönlerini ortaya koymak, çözüme yönelik hem hizmet hem de üretim işletmelerinin faaliyetlerini arttıracak

öneriler getirmek araştırmanın önemini oluşturmaktadır.

4. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırma Kastamonu il merkezinde bulunan toptan ticaret yapan işletmeler üzerinde yapılmıştır. Araştırmada tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden yargısal örnekleme tekniği (Küçük, 2016: 98 ve Küçük, 2021, Çağlayan, 2023) kullanılmış olup veriler yüz yüze anket yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırmada geri dönüş sağlanan 59 anket formu değerlendirilmeye alınmıştır.

Kastamonu ili Merkez ilçesinde faaliyet gösteren 250 sanayi sitesi ve toptan ticaret yapan işletmeler araştırmanın ana kütlelerini teşkil eder. 250 işletme içerisinde araştırmamıza katılan 59 işletmeden elde edilen verilere göre değerlendirilmiştir.

Çalışmanın hem zaman, hem de maliyet açısından sadece Kastamonu ili Merkez ilçesinde faaliyet gösteren sanayi sitesi ve toptan ticaret yapan işletmelerde uygulanması çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Çalışmada yer alan veriler Kastamonu ili Merkez ilçesinde bulunan 59 işletmeden elde edilen verilere göre değerlendirilmiştir.

Araştırma kapsamında Küçük (2017) tarafından geliştirilen Kentsel Lojistik ve Küçük (2020) Lojistik Köy Performans ölçeklerinden yararlanılmıştır. Ölçek; 1 Tamamen Katılıyorum, 2 Katılıyorum, 3 Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4 Katılmıyorum ve 5 Tamamen Katılmıyorum olmak üzere beşli likert ölçeğine göre hazırlanmıştır. Kentsel lojistik performans ölçeği 18 ifadeden, lojistik köy performans ölçeği ise 19 ifadeden oluşmaktadır.

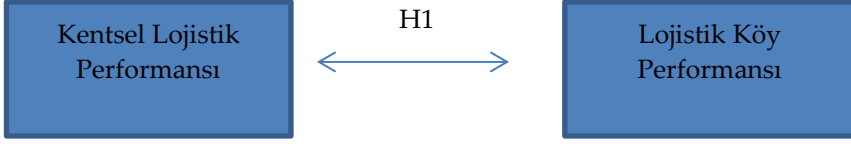
5. Araştırmanın Modeli

Ölçek yardımıyla toplanacak verilerin güvenilirlik ve geçerliği test edilecek, performans ifadelerine ilişkin ağırlıklı ortalamalar bulunup ve kentsel lojistik ile lojistik köy performansı arasında ilişki olup olmadığını incelemek amacıyla korelasyon analizi yapılacaktır. Bu doğrultuda iki değişken arasındaki ilişkinin analizi beklenmektedir. Böylece çalışmanın modeli ve hipotezi aşağıda verilmiştir.

Araştırma modeli Şekil 1’deki gibidir.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Modeldeki kentsel lojistik performansı değişkeni 18 ifadeden oluşmakla beraber lojistik köy performansı değişkeni ise 19 ifadeden ibarettir. Denizyolu altyapısı, depolama alanları ve ekonomik büyüklüğün hem kentsel lojistik performansı hem lojistik köy performansında yeterli olduğu tespit edilmiştir. Tablo 1 ve 2’de kentsel lojistik performansı ve lojistik köy performansına bakıldığında, iki değişkenin birbiriyle ilişkili olduğundan ötürü çok sayıda benzer ifadeler yer almaktadır.

6. Araştırmanın Hipotezi

Küçük (2017) tarafından geliştirilen kentsel lojistik performans faktörlerinin ve Küçük (2020) lojistik köy performans faktörlerinin önem düzeylerinin belirlenmesi çalışmaları incelenmiş, şehirleşme planı ve yükleme kapasitesi, sınırlı kapasiteleriyle kentsel lojistik orta düzeyde olduğu, elleçleme (yeniden ambalajlama) kapasitesi yeterli olmasına rağmen yetersiz olduğu görülmektedir.

Lojistik köy performans bulgularına göre işletmelerin ekonomik yapısı kalifiye işgücü yeterli olduğu sonuçlarına varılmıştır. Kentsel lojistik ile lojistik köy arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Kentsel lojistik performans faktörlerinde yapılacak olan iyileştirmeler lojistik köy performans faktörlerini olumlu yönde etkileyecektir.

Kentselleşmenin büyümedeki rolünü ortaya koymak için Spence vd. (2009), kentleşmenin zorluklarıyla mücadele etmek maksadıyla bir model geliştirip detaylı bir biçimde incelemişlerdir. İncelenmiş olan bu detaylı çalışmada günlük ulaşım hatları ve lojistik de yer almaktadır.

Kentsel lojistik performansı ile lojistik köy performansı arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Kentsel lojistik performans faktörlerinde yapılacak olan iyileştirmeler lojistik köy performans

faktörlerini olumlu yönde etkileyecektir (Küçük, Yeşilyurt ve Nurov, 2017: 20).

Lojistik köyü, karayolları ve demiryolları arasındaki etkileşime izin verir ve uzun mesafelerde demiryolları, kısa mesafelerde karayolları kullanarak, kalınlaştırılmış demiryolu trafiği gürültüyü ve çevre kirliliğini azaltmayı sağlar ve aynı zamanda karayolları yük trafiğini kolaylaştırmaya izin verir (Aksoy ve Özyörük, 2015: 6043).

Buna binaen H1 hipotezi aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

H1: Kentsel lojistik ile lojistik köy arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki vardır.

7. Bulgular

Araştırma kapsamında Kentsel Lojistik ve Lojistik Köy Performans ölçeklerinden elde edilen verilerin geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Elde edilen Kentsel Lojistik Performansına ait bulgular Tablo 1’de ve Lojistik Köy Performansına ait bulgular ise Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Kentsel Lojistik Performans Bulguları

Kentsel Lojistik Performans Faktörleri	Faktör Yüğü	Öz değer	Varyans Açıklama Or (%)	Cronbach Alfa	Ortalama	KMO değeri
1. Çoklu lojistik altyapısı yeterlidir.	0.576	3.542	69.193	0,909	2.61	0,798
2. Demiryolu altyapısı yeterlidir.	0.640				2.78	
3. Denizyolu altyapısı yeterlidir.	0.510				2.59	
4. Depolama alanları yeterlidir.	0.540				3.41	
5. Ekonomik büyüklük uygundur.	0.830				3.10	

6.Elleçleme (yeniden ambalajlama) kapasitesi yeterlidir.	0.649			3.75
7. Havayolu altyapısı yeterlidir.	0.760			3.08
8.İhracatithalatrakamları yeterlidir.	0.587			3.02
9. Kalifiye işgücü yeterlidir.	0.693			3.17
10. Karayolu altyapısı yeterlidir.	0.812			3.07
11.Lojistik maliyetler uygundur.	0.677			2.73
12. Lojistik yetkinlik yeterlidir.	0.566			3.02
13. Nüfus miktarı uygun büyüklüktedir.	0.526			3.02
14. Sigorta hizmetleri yeterlidir.	0.624			3.39
15. Şehirleşme planı yeterlidir.	0.828			3.20
16. Teknolojik altyapı yeterlidir.	0.817			3.00
17. Trafik yoğunluğu uygundur.	0.787			3.08
18. Yükleme kapasitesi yeterlidir.	0.692			3.24

Tablo 1’de görüldüğü gibi KMO testi neticesinde örneklem yeterlilik değerinin 0,798 olduğu ve örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğu bulgusu elde edilmiştir (Küçük, 2022a ve Küçük, 2022b). Tüm ifadelerin faktör yükleri 0,5’in üzerinde ve öz değerleri 1’den büyük olması ifadelerin analizde kullanılmak için uygun olduğunu göstermektedir. Cronbach alfa katsayısı 0,909 olarak bulunmuştur. Bu değer 0,80’dan büyük olduğu için ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir (Küçük, 2016: 226-232, Kalaycı, 2014: 405). Varyans açıklama oranı ise %69,193 düzeyindedir.

Araştırma sonuçlarına göre elleçleme (yeniden ambalajlama) kapasite yeterliliğinin önem düzeyi 3,75 olarak bulunmuştur. Bu değer 3,67- 5,00 düşük önem aralığında olduğundan göre elleçleme (yeniden ambalajlama) kapasite yeterliliğinin yetersiz olduğu sonucuna varılmaktadır. En yüksek önem yüzeyine sahip denizyolu altyapısı yeterlidir olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Lojistik Köy Performans Bulguları

Lojistik Köy Performans Faktörleri	Faktör Yüğü	Öz değer	Varyans Açıklama Oranı(%)	Cronbach Alfa	Ortalama	KMO değeri
1. Çoklu lojistik altyapısı yeterlidir.	0.792				2.93	62
2. Demiryolu altyapısı yeterlidir.	0.814				2.98	
3. Denizyolu altyapısı yeterlidir.	0.742				2.76	
4. Depolama alanları yeterlidir.	0.755				3.44	
5. Ekonomik büyüklük uygundur.	0.534				3.25	
6. Elleçleme (yeniden ambalajlama) kapasitesi yeterlidir.	0.788				3.75	

7. Havayolu altyapısı yeterlidir.	0.805				3.05	
8. Hinterland (Ard bölge- limanın gerisindeki kara sahası) genişliği yeterlidir.	0.829				3.12	
9.İhracatithalatrakamları yeterlidir.	0.693				3.02	
10.İşletmelerinekonomik yapısı yeterlidir.	0.719	2.993	80.629	0.894	2.46	
11. Kalifiye işgücü yeterlidir.	0.912				2.75	
12. Karayolu altyapısı yeterlidir.	0.601				3.10	0.703
13.Kent merkezine erişim uygundur.	0.602				3.25	
14. Lojistik maliyetler uygundur.	0.750				3.03	
15. Lojistik yetkinlik yeterlidir.	0.760				2.86	
16. Sigorta hizmetleri yeterlidir.	0.593				3.00	
17. Şehirleşme planı yeterlidir.	0.781				3.27	
18. Teknolojik altyapı yeterlidir.	0.872				3.02	
19. Yükleme kapasitesi yeterlidir.	0.851				2.88	

Tablo 2’de görüldüğü gibi Kaiser-Meyer Olkin (KMO) testi neticesinde örneklem yeterlilik değerinin 0,703 olduğu ve örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğu bulgusu elde edilmiştir. “Elleçleme (yeniden ambalajlama) kapasite yeterliliğinin” ifadesi dışında diğer ifadelerin faktör yükleri 0,5’in üzerinde ve öz değerleri 1’den büyük olması ifadelerin analizde kullanılmak için uygun olduğunu göstermektedir. Cronbach alfa katsayısı 0,894 olarak bulunmuştur. Bu değer 0,80’den büyük olduğu için ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir (Küçük, 2016: 226-232, Kalaycı, 2014:405).

Varyans açıklama oranı ise %80,629 düzeyindedir. Araştırma sonuçlarına göre 2,46 ile önem düzeyi en yüksek olan “işletmelerin ekonomik yapısı yeterlidir” ifadesidir. Kastamonu il merkezi dışına kurulabilecek bir lojistik köy projesinin işletmelerin ekonomik yapısı yeterli olması işletmelerin projeye destek vermeleri ve tercih etmeleri bakımından önem taşımaktadır. Kalifiye işgücü ifadesinin önem düzeyinin de yüksek çıkması lojistik köy projesinin uygulanabilmesi için yeterli olduğunu göstermektedir.

Kentsel lojistik ile lojistik köy arasında ilişki olup olmadığı korelasyon analizi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Kentsel Lojistik ile Lojistik Köy arasında ilişki

Değişkenler	Kentsel Lojistik	Lojistik Köy
Kentsel Lojistik	1	.642**
Lojistik Köy	.642**	1

** 0,01 anlamlılık düzeyinde anlamlı

Korelasyon analizi sonucunda kentsel lojistik ve lojistik köy arasındaki Pearson korelasyon katsayısı 0,642 olarak bulunmuştur. Ölçekler arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulguları elde edilmiştir (Küçük, 2016: 249-252). Bu yüzden H1 hipotezi kabul edilmiştir.

8. Sonuç

Kastamonu bulunduğu konum itibarıyla önemli bir doğal lojistik alt yapıya sahiptir. Araştırma kapsamında yararlanılan ölçeğin güvenilirliği test edilmiş ve yüksek derecede güvenilir olduğu görülmüştür. Araştırma verilerinden

elde edilen bulgulara göre aşağıdaki çıkarımlarda bulunulmuştur.

İnebolu-Kastamonu-Çankırı, Kastamonu Havaalanı Yolu, Karabük-Kastamonu ve Kastamonu ile ilçeleri arasında yapımı devam eden ve biten yol projelerinin ve 15 Temmuz İstiklal Tüneli'nin açılmasıyla karayolu alt yapısı açısından kentsel lojistik performansı yüksek olarak değerlendirilmiştir.

Araştırma bulgularından; şehirleşme planı ve yükleme kapasitesi, sınırlı kapasiteleriyle kentsel lojistiğin orta düzeyde olduğu, elleçleme (yeniden ambalajlama) kapasitesi yeterli olmasına rağmen yetersiz olduğu görülmektedir

Kastamonu, Samsun-Filyos arasında yaklaşık 500 km bir alanda bulunan İnebolu Limanı'na sahiptir. Batı Karadeniz ve İç Anadolu hinterlandına hitap eden bu limanın daha aktif olarak kullanılması Kastamonu ekonomisi açısından oldukça önemlidir.

Lojistik köy performans bulgularına göre işletmelerin ekonomik yapısı kalifiye işgücü yeterli olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Kentsel lojistik ile lojistik köy arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Kentsel lojistik performans faktörlerinde yapılacak olan iyileştirmeler lojistik köy performans faktörlerini olumlu yönde etkileyecektir.

9. Tartışma

Lojistik altyapısının yetersizliği, uluslararası girişimlerin ve ajanların ana odağı olmuştur (Than, 1997).

Kentsel alanlar, ulusal ve uluslararası yük taşımacılığını hem lojistik performans hem de çevresel etki açısından bir zorluk ile karşılamaktadır (Fossheim ve Andersen, 2017:1).

1980'lerden önce, kentsel kaynaklara ilişkin yük akışlarının yönetiminin kentsel alanlarda trafik sıkışıklığı ve hava kirliliği üzerinde önemli bir etkisi olmamıştır. Ayrıca, kamu otoritelerinin lojistik ve yük taşımacılığı politikası ve kentsel bağlamlarda planlama ile ilgili eylemleri, acil durumlarla başa çıkmak için belirli tedbirlerle sınırlandırılmıştır (Morana, 2014:22).

Ulaşım karayolu taşımacılığına bağlıdır. Malların yaklaşık % 90'ı bu ulaşım modunda taşınır. Karayolu taşımacılığının bağımlılığı düşük lojistik akış

oranı, düşük müşteri memnuniyeti ve yüksek lojistik maliyetlerine neden olabilir. Genel olarak, mallar parça olarak taşınır. Bu nedenle toplam taşıma kapasitesi yeterince kullanılamamaktadır. Aynı zamanda, bu lojistik faaliyetleri gibi dış maliyet seviyesi de çok yüksek olmakla beraber gürültü ve çevre kirliliği çok yüksek düzeyde görülebilir. Bu sorunlar intermodal ulaştırma ve lojistik sistemi kullanılarak çözülebilir. (Görçün, 2016: 688).

Türkiye'de cumhuriyet döneminden önce, yabancı şirketler tarafından 3714 km'lik demiryolları inşa edilmiş ve 1923-1950 yılları arasında 3780 km'lik demiryolları inşa edilmiştir. Daha sonra 1955 yılında demiryolları 7671 km ulaştı, demiryolları yolcu taşımacılığında% 22, yük taşımacılığında% 61 pay ile tüm taşımacılık modları arasında yer aldı. Bu dönemde demiryolları, yük ve yolcu taşımacılığını gerçekleştirmek için eşsiz ulaşım moduydu. Fakat 1999 yılında yolcu taşımacılığında % 2'ye, yük taşımacılığında % 5'e düştü. Bu dönemden itibaren karayolu taşımacılığı hızlı bir şekilde gelişmeye başlamıştır. Bu denemle Türkiye'deki köy lojistiğin karayolu taşımacılığın önemi son yıllarda daha belirgin hale gelmiştir (DPT, 2001:42).

Lojistik maliyetleri hakkında bilgi eksikliği, lojistiği anlamada önemli bir engeldir. Akışı optimize ve kaynakları entegre etmek, lojistikte önemli hedeflerdir, bu nedenle yöneticilerin ürün akışının tüm aşamalarında lojistik maliyetleri hakkında şeffaf bilgilere ihtiyacı vardır. Bu bilgi olmadan, kararların maliyetler üzerindeki etkisini tedarik zinciri aracılığıyla ölçmek mümkün değildir (Themido ve ark. 2000).

Malların taşınması ekonomik büyümede önemli bir rol oynamaktadır (Allen, Browne, ve Cherrett, 2012), aynı zamanda CO2 emisyonları, gürültü, yol kazaları, tarihi binalara zarar verme, kentsel alanlarda tıkanıklığı gibi olumsuz dışsallıklar da üretir (Piecnyk veMcKinnon, 2010). Ortalama olarak, Avrupa şehirlerindeki kirliliğin% 40'ına kentsel alandaki toplam kilometrelerin sadece% 10-15'ini temsil etmesine rağmen taşıma neden olmaktadır (Lindohlm, 2013).

Kentsel yük ve mal taşımacılığı, lojistik, yük akışı veya lojistik tesislerin yerleri gibi temel veriler her zaman erişmek mümkün değildir. Veri eksikliği, genel verileri vekili bozan veya saha çalışmasından yeni veriler üretmek anlamına gelir. Son yıllarda bu verileri ABD ve Avrupa” da yapılan çalışmalardan ulaşmak mümkün olabilmektedir (Dablanc, 2014).

Lojistik köy sektöründe faaliyet göstermekte olan işletmeler önemli ve etkili

lojistik yönetimi kullanarak müşterilere mal ve hizmetin zamanında ve yerinde teslim edilebilmesi için etkin pazarlama çalışmaları sayesinde başarı elde edilebilir (Kayabaşı, 2010: 86).

Son birkaç yılda, akademik çalışmaları, çeşitli ölçeklerde yük dağılımının yeni coğrafyalara dikkat çekerek, yük akışları ve kentsel bölgeler arasındaki ilişkiyi vurgulamıştır (O'Connor, 2010). Aslında, makro-bölgeler lojistik faaliyetleri uygulamak için giderek daha fazla tercih edilmektedir (Idershot, 2008). Çoğu metropol alandaki lojistik tesislerin büyümesi, hem kentsel merkezden şehir merkezine hem de eski şehir alanlarına kadar ulaşım sağlamanın avantajlı olduğunu göstermektedir (Heitz ve Dablanc, 2015).

Kentsel lojistik ve lojistik köyü geliştirmek birkaç önemli metot uygulamak lazım. Bu metotlar arasında daha önce yapılmış çalışmalar ışığında, daha önce elde edilmiş verilerden istifade etmek. Diğer önemli yöntem ise lojistik merkezlerini şehir merkezine yakın tesis edilmesidir, bu yöntem maliyeti minimize karı maksimize etmekte önemli bir etkidir.

10. Öneriler

Gelir kaynaklarının ve iş imkânlarının sınırlı olması, istihdam oluşturuca yatırımların bulunmayışı, eğitim ve sağlık imkânlarındaki yetersizlikler sebebiyle dışa göç verme hızı bakımından ilk sıralarda yer alan kentin lojistik faaliyetlerinin iyileştirilmesi için araştırma sonuçları ışığında; hava ve deniz yolu lojistik alt yapılarının güçlendirilmesi, demir yolu lojistik alt yapısının kente ulaştırılması, elleçleme ve depolama alanlarının oluşturulması, işletmelerde ekonomi gücü oluşturulması, kalifiye işgücünün artırılması, sigorta hizmetlerini iyileştirici tedbirlerin alınması, ihracat-ithalat rakamlarının yeterli hale getirilebilmesi için gerekli bağlantıların kurulması gibi önerilerde bulunulabilir.

Ayrıca kent sakinlerine, hizmet ve diğer sektörlerde faaliyet gösteren işletmelere kentsel lojistik ve lojistik köy kavramlarının öneminin açıklanmasıyla maliyetlerde azalma, verimlilik ve rekabet gücünde artış gibi avantajlar elde edilebilir.

Vatandaşlar, tüketiciler, yerel kamu otoriteleri, hem motorlu taşıtların dolaşımını sınırlandırarak kentsel yaşam ortamını korumak hem de ticaretin avantajlarından yararlanmak ve çekici şehir merkezleri geliştirmek istemektedirler. Çelişkili beklentileriyle yüz yüze kalan son teslimat şirketleri, müşterilerine en iyi hizmeti sunmaya devam etmek için süreçlerini

“Kentsel Lojistik ve Lojistik Köy İlişkisi: Bir Alan Araştırması”, Giyesiddin Nurov,

ss. 51- 72.

yeniden düşünüp yeni stratejiler geliştirebilirler.

İntermodal yük terminallerin oluşturulması, ağır kara yol taşıtlarının daha az kullanılması için bir fırsat sunmaktadır. Günlük yol trafiği 1820 ağır yol aracına kadar azaltıp bu yolla yaklaşık 30 ton CO2 emisyonu azaltılabilir. Buna ek olarak, azalan trafik hacmi, artan lojistik akış hızına neden olabilir. Ayrıca, artan lojistik akışları, düşük müşteri memnuniyeti düzeyi ile birlikte dış ve finansal sorunları çözebilir.

KAYNAKLAR

- Aksoy, O., Özyörük, B (2015). “The importance of freight villages: An implementation in TCDD”, Applied Mathematical Modelling, 6043–6049
- Allen, J., Browne, M., & Cherrett, T. (2012). “Investigating relationships between road freight transport, facility location, logistics management and urban form”. Journal of Transport Geography, 24, 45–57.
- Arıkan F. (2012). “Lojistik Köyler ve Bir Uygulama”. Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Aydın, G. T. ve Öğüt, K. S. (2008b). “Avrupa ve Türkiye’de Lojistik Köyler”. 16.10.2014 tarihinde <http://www.itu.edu.tr/oguts/Avrupada%20ve%20T%FCrkiyede%20lojistik%20k%F6yler.PDF> adresinden alınmıştır.
- Bay, M. ve Erol, F. (2016). “Lojistik Köylerin Önemi ve İntermodal Taşımacılık Faaliyetleriyle Desteklenmesi: Karaman İlinde Bir Uygulama”, Karamanoğlu Mehmetbey Üni. İİBF İşletme Bölümü, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi18(30, 124-134.
- Çağlayan, Orhan (2022a), Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Sonçağ Yayıncılık.
- Çağlayan, Orhan, (2023), Lojistik İlkeleri, 8. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Çağlayan, O. (2022b) (Editor and Author) Scientific Research and Writing Handbook, Sonçağ Yayıncılık, Ankara.
- Dablanc, L. (2014). “Logistics Sprawl and Urban Freight Planning Issues in a Major Gateway City - The Case of Los Angeles”. In J. Gonzalez-Feliu, F. Semet,& J. L. Routhier (Eds.), Sustainable Urban Logistics: Concepts, Methods and Information Systems, 49–69.
- DPT, (2001). “Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı: Ulaştırma Özel İhtisas Komisyonu Raporu: Demiryolu Ulaştırması Alt Komisyonu

Raporu”, Ankara, 42.

Erdal, M. (2005). “Lojistik Üs Kavramı ve Türkiye Analizi”. 21.08.2014 tarihinde <http://www.utikad.org.tr/>: <http://www.utikad.org.tr/pdf/Lojistikuskavrami.pdf> adresinden alınmıştır.

Erdumlu, R.M. (2006). “Kentsel Lojistik Ve Lojistik Köy Uygulaması”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.

Fossheim, K. ve Andersen, J. (2017). " Plan for sustainable urban logistics – comparing between Scandinavian and UK practices", European Transport Research Review 9, 52.

Görçün, Ö. F. (2016). “Analysis of the Effects of Intermodal Terminals for the Solutions of Urban Logistics Problems in Istanbul City”, Dynamics in Logistics,685-691.

Heitz, A., ve Dablanc, L. (2015). “Logistics spatial patterns in Paris: the Rise of the Paris Basin as a Logistics Megaregion”. In Transportation Research Record: Journal of the Transportation Research Board, Washington, D.C: Transportation Research Board of the National Academies, No 2477. 76–84.

ldershot, Hampshire, England: Ashgate Publishing Ltd, 2008.

Kalaycı, Ş. (2014). “Spss uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri”. Ankara: Asil Yayınları.

Kapros, S., Panou, K. ve Tsamboulas D. (2005). “Multicriteria Approach to the Evaluation of Intermodal Freight Villages”. 84th Transportation Research, Washington D.C.

Kayabaşı, A. (2010). “Rekabet Gücü Perspektifinde Lojistik Faaliyetlerde Performans Geliştirme”, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, İstanbul.

Küçük, O. (2016b). “Bilimsel Araştırma Yöntemleri”, Ekin Yayınevi: Bursa.

Küçük, O. (2017). “Kentsel Lojistik Performans Faktörlerinin Önem Düzeylerinin Belirlenmesi: Kastamonu Örneği”, 6. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi: Antalya.

Küçük, O. (2016a). “Lojistik İlkeleri ve Yönetimi, Seçkin Yayınevi”: Ankara.

- Küçük, O., Yeşilyurt, E., ve Nurov, G. (2017). "Kentsel Lojistik ve Lojistik Köy Performanslarının Önem Düzeylerinin Belirlenmesi: Kastamonu Örneği", *Kastamonu Üniversitesi Nazariyat Dergisi*, 2(2), 15-22.
- Küçük, O. (2020) (Editor ve Yazar) *İşletmecilik, Lojistik ve Toplam Kalite Yönetimi Alanında Teoriler ve Bilimsel Araştırma Ölçekleri*. Sonçağ Yayıncılık, Ankara.
- Küçük, O. (2021) (Editor ve Yazar) *Scientific Method Fundamental Informations*. Sonçağ Yayıncılık, Ankara.
- Lagorio, A., Pinto, R., ve Golini, R. (2016) "Research in urban logistics: a systematic literature review", *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, Vol. 46, Issue: 10, 908-931.
- Lindohlm, M. (2013). "Urban freight transport from a local authority perspective - a literature review". In *European Transport*, Issue 54, paper No:3.
- Ministry of Communications and Information Singapore Government. <https://www.mci.gov.sg/~media/.../urban%20logistics.pdf?...> Erişim tarihi: 19.05.2017.
- Morana, J. (2014). "Sustainable Urban Logistics": Concepts, Methods and Information Systems, Springer-Verlag: Berlin Heidelberg, 21-35.
- O'Connor, K. (2010). "Global city regions and the location of logistics activity". *J Transp Geogr*, 18(3), 43–47.
- Piecyk, M. I., ve McKinnon, A. C. (2010). "Forecasting the carbon footprint of road freight transport in 2020". *International Journal of Production Economics*, 128, 31–42.
- Quak, H. (2008). "Sustainability of urban freight transport Retail distribution and local regulations in cities", ERIM Ph.D. Series Research in Management n124, TRAIL Thesis SeriesT2008/5, The Netherlands.
- Spence, M., Annez, P. C., Buckley, R. M. (2009). "Urbanization and growth: commission on growth and development". Retrieved from: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/2582>.

“Kentsel Lojistik ve Lojistik Köy İlişkisi: Bir Alan Araştırması”, Giyesiddin Nurov,

ss. 51- 72.

Than, M.(1997). “Economic Cooperation in the Greater Mekong Subregion:An Overview”, ISEAS, Singapore.

Themido I, Arantes A, Fernandes C, Guedes AP (2000). “Logistic costs case study and ABC approach”. J Oper Res Soc 51(10):1148–1157.

